

Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра української літератури імені акад. М. Возняка

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методика викладання української літератури у середній школі»

галузь знань 03 Гуманітарні науки, 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність 035 Філологія, 014 Середня освіта
(шифр і назва спеціальності) спеціалізація 035.01 Українська мова та література,
035.01 Українська мова та література (Літературна творчість)
факультет філологічний
(назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма з курсу «**Методика викладання української літератури у середній школі**» для студентів за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацій 035.01 Українська мова та література, 035.01 Українська мова та література (Літературна творчість). – «29» серпня 2024 року – 54 с.

Розробник: доцент, доктор педагогічних наук, кандидат філологічних наук **Володимир Ількович Микитюк**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури імені акад. М. Возняка Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол від «29» серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри української літератури імені акад. М. Возняка

(Микитюк В. І)

«29» серпня 2024 року

Схвалено Вченою радою філологічного факультету

Протокол від «29» серпня 2024 року №1

«29» серпня 2024 року

Голова

Крохмальний Р. О.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань (шифр, назва) 03 Гуманітарні науки, 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна		
Змістових модулів - 2	Спеціальність (професійне спрямування) 035 Філологія,	4-й	3-й	4-й
Курсова робота		<i>Семестр</i>		
Загальна кількість годин - 90		7-й	6-ий	7-й
		<i>Лекції</i>		
Тижневих годин для денної форми навчання: 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	20 год.	6 год.	2 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>		
		20 год.	4 год.	2 год.
		<i>Самостійна робота</i>		
Аудиторних – 4 Самостійної роботи студента – 16,4		50 год.	50 год.	82 год.
		ІНДЗ		
		Вид контролю:		
	іспит	_____	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу полягає у системному і послідовному висвітленні здобутків української методики викладання літератури як науки у загальноєвропейському дидактичному контексті, виробленню у студентів фахових методичних умінь і навичок, засвоєнню психолого-педагогічних знань та їх застосування у практичному викладанні української літератури.

Основними завданнями дисципліни є підготовка студентів-філологів, абсолютна більшість їх стає учителями словесності у середній школі. Власне, майбутній успіх учителя великою мірою залежить від оволодіння методичним інструментарієм, науково-обґрунтованими методами і прийомами навчання-учіння рідної літератури. Ця наукова дисципліна є реалізацією неповторного особистісного досвіду педагога-практика. Актуальною проблемою викладання української літератури у школі є оновлення методології дидактичної взаємодії вчителя та учнів, поєднання історичного та сучасного аспектів вивчення дисципліни, пізнання національного характеру та особливостей української літератури у загальноєвропейському культурному контексті.

Після вивчення курсу студенти **повинні знати** основні етапи формування і розвитку методики викладання української літератури, **уміти** застосовувати різні моделі викладання літератури.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ТЕМАТИКА ЛЕКТОРІЇ

Тема 1. Потреба нової моделі учіння літератури. Методика викладання літератури як наукова дисципліна.

Методика навчання більшості дисциплін, у тому числі літератури, змінюється дуже повільно, у школі надалі домінує репродуктивний спосіб навчання, досі учня вчимо “зубрити”, а не мислити, розуміти, акцептувати. Особлива роль у цьому належить літературній освіті, як найбільш універсальній та емоційно багатій дисципліні, що має найбільше можливостей для всебічного розвитку школяра. Уміння співпереживання, глибоке духовне життя зовсім не заперечує раціональності, здатності логічного мислення, навпаки – розвиток наявного у будь-якій дитині суб’єктивного емоційного досвіду значно зміцнює і поглиблює почуття власного “Я”, виробляє свідомість вибору та стабільність моральних переконань. Багато сьогоденних випускників шкіл не вміють зробити висновків, оцінити, дефініювати поняття чи явище, а лише відтворюють певну суму інформації, здобутої запам’ятовуванням, а не розумуванням чи емоційними судженнями.

Закономірним тут є зіткнення трьох основних поглядів на сутність літератури як такої, що і визначає стратегічну концепцію її навчання. Чи художня література є передусім джерелом знань про життя і засобом передачі досвіду поколінь? Чи ж функцією белетристики є вироблення та усталення морально-етичних зразків поведінки людини у суспільстві? Або ж основними є емоції і переживання під час рецепції літературного тексту, суто мистецькі, естетичні ознаки та спосіб контакту читача з твором? Кожен історичний час, обставини національного, соціального та культурного розвитку ставили і ставлять відповідні запити і до літератури, і до шкільного літературознавства, а триєдина єдність цих іпостасей і становить справжню сутність мистецтва слова.

Традиційні та нові, поліваріантні підходи та способи пізнання літературних текстів у навчальних закладах досліджує окрема наукова дисципліна методика викладання української літератури. Предмет та методологія наукових досліджень цієї нормативної наукової галузі. Методика літератури як наука, що стоїть на стику літературознавства й педагогіки. Три аспекти: як наука, що вивчає закономірності викладання літератури в

середній школі; як наукова дисципліна, що її вивчають в педагогічних вишах; як вияв практичної роботи вчителів літератури, внаслідок якої кожен виробляє власну індивідуальну методику. Дефініція методики як науки у працях провідних українських та зарубіжних науковців (В. Неділько, Б. Степанишин, Є. Пасічник, Г. Токмань, В. Оконь, Й. Пултужицькі та ін.).

Структурування цієї наукової дисципліни у працях Г. Токмань (Історія методики викладання української літератури; Шкільне літературознавство; Теорія методики: парадигми і технології викладання; Практична методика: моделі викладання); С.Пультера та А.Лісовського; О.Бандури, Н.Волошиної та ін.

Предметом наукових досліджень методики викладання літератури є всіляка свідомо навчальна діяльність, яка виражається у процесах навчання-учіння української літератури, у їхньому змісті, організації, перебігу, у використанні відповідних методів і прийомів, підпорядкованих визначеним дидактичним цілям. Більш загально визначаючи компетенцію цієї наукової галузі, зараховуємо до неї організацію дидактичної діяльності учителів української літератури у середній школі та інших навчальних закладах, цілі та програми навчання, взаємодію учителя і учнів, обмін досвідом у викладанні споріднених педагогічних дисциплін.

Як окрема наука методика викладання літератури має свої методи дослідження. Класифікація В. Неділька (1. Метод вивчення й узагальнення досвіду викладання у школі; 2) метод наукового експерименту). Є. Пасічник виділяє два типи наукових досліджень методики викладання літератури – емпіричний (опис та узагальнення окремих фактів, спостережень) і теоретичний, та три методи наукового дослідження процесу вивчення літератури у школі: 1) метод цілеспрямованого спостереження (у тому числі лонгitudні, довготривалі спостереження); 2) метод масового усного і писемного опитування учнів; 3) метод педагогічного експерименту.

Враховуючи, що сучасна українська методика викладання літератури має три складові (1. Історія розвитку та становлення методики літератури. 2. Теорія методики літератури. 3. Практика викладання літератури), пропонуємо класифікувати її інструментарій як: 1) Історично-порівняльний метод; 2) метод обсервації педагогічних явищ; 3) метод педагогічного експерименту.

Рекомендована література

2. Бугайко Т.Ф., Бугайко Ф.Ф. Українська література в середній школі. – К.: Рад. школа, 1962. – 391 с.
3. Сторчак К.М. Основи методики літератури. – К.: Рад. школа, 1965. – 420 с.
4. Неділько В.Я. Методика викладання української літератури в середній школі. – К.: Рад. школа, 1978. – 248 с.
5. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. – К., Ленвіт, 2000. – 384 с.
6. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – К.: Міленіум, 2002. – 317 с.
7. Наукові основи методики літератури. За ред. Н.Волошиної – К.: Ленвіт, 2002. – 344 с.
8. Клочек Г. Зі студій про літературну освіту. Зб. статей і матеріалів / Г. Клочек. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. – 192 с.
9. Пултер С., Лісовський А. Методика викладання української літератури. Курс лекцій. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. – 143 с.

Тема 2. Історія методики викладання української літератури. Методичні погляди Івана Франка.

Шкільництво часів Київської Русі та навчально-педагогічні книги 11-17 ст. Освіта та українські навчальні заклади 17-19 ст. Методична література про відповідний період у розвитку української методики викладання літератури. Найвизначніші імена в історії української педагогіки. Історія української методичної преси.

Система педагогічних поглядів Івана Франка. Образ учителя та школи у його художній творчості. Оповідання «Малий Мирон», „Оловець”, „Грицева шкільна наука”, „Отець-гуморист”, „Schönschreiben”, „Борис Граб”, «Дріада», автобіографічний нарис «Гірчичне зерно», роман „Не спитавши броду”, драма „Учитель”, спогади „Емерик Турчинський”.

Зразки методичних праць та публіцистичних виступів („Ученицька гімназія в Дрогобичі” /1878 р./, „Допис про Дрогобицьку гімназію” /1878 р./; „Конечність реформи учення руської літератури по наших середніх школах” /1884 р./, „Середні школи в Галичині. В рр. 1875-1883”, „Народне шкільництво в Галичині” /1886 р./; „Педагогічні невігласи” /1891 р./, „Наші народні школи і їх потреби” /1892 р./, „Освіта народу в Галичині” /1895 р./ та ін.

Франкові думки про вивчення біографії письменників, про аналітичне та емоційно безпосереднє прочитання літературної спадщини через пізнання життєписів письменників, їхніх мемуарів, епістолярію, свідчень сучасників. Франкові слова про недоцільність, а то й шкідливість використання у навчанні «шаблонових конструкцій шкільних підручників», «загальних нарисів всесвітньої історії», всіляких «естетик» та «історій літератури».

Концепція урахування психофізіологічних домінант характеру та темпераменту учня під час навчання, співвідношення «аполонівського» чи «діонісійського» начал у певної людини, перевагу «емоціо» чи «раціо» у модусі світосприйняття, у способі відчитання художнього твору. Розуміння та організація педагогічної співпраці таких доволі різних за складом характеру особистостей в одній навчальній аудиторії

Актуальність Франкової критики шкільних та університетських програм з української літератури. Франкові судження про важливість письмових творчих робіт, які повинні бути „предметом якнайбільшої старанності учителя” як засіб оволодіння рідною мовою, умінням виражати свої думки красиво та логічно. Франко про шкільну методологію аналізу художнього твору. І. Франко про лекторську майстерність, аналітичні і синтетичні методи навчання літератури.

Причини різко негативних висловлювань І.Франка про стан сучасних йому шкіл у Галичині та материковій Україні у складі російської імперії. Еволюція поглядів мислителя. Суб’єктивна сукупність художніх висловлювань-реалізацій педагогічної проблематики у літературних Франкових текстах, авторський дискурс у конкретних часових, історичних, суспільних і культурних умовах щодо педагогічної проблематики, їхня інформативну достовірність. Франкові твори про школу як проявлення незалежного мислення, художнього аналізу вибраних проблем тогочасних освітянських інституцій, а не фактографічне фіксування реального життя. "Цвинтарництво" як ознака світогляду молодого Франка.

Рекомендована література

1. Денисюк І. Франкова концепція національної літератури // Денисюк І. Невичерпність атома. – Львів, 2001. – С. 173-177.
2. Денисюк І. “Не спитавши броду” як роман виховання // Українське літературознавство. – Випуск 66. – Львів, 2003. – С. 64-78.
3. Киселівська–Ткач Л. Українська література у вищих класах шкіл українознавства (ч. 1). Нариси методики навчання української літератури. – Нью-Йорк: Вид-во Шкільної Ради, 1983.

4. *Кравець В. П. Історія української школи і педагогіки. – Тернопіль, 1994.*
5. *Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федорейко Д. П. Історія української школи і педагогіки. – К.: Знання, 2003.*
6. *Мазуркевич О. Р. Нариси з історії методики української літератури. – К.: Рад. школа, 1961. – С. 123-184.*
7. *Микитюк В. Іван Франко і його вчителі // Дивослово. – К., 2007. – Число 8. – С. 17-22.*
8. *Микитюк В. Позакурікулярна педагогічна діяльність Івана Франка // Дивослово. – К., 2010. – Число 9. – С. 56-61*
9. *Микитюк В. Франкова концепція учіння літератури // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження І.Франка (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.). – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 940-948.*
10. *Микитюк В. "Срux professorum". Сторінками однієї статті Івана Франка // Урок української. – К., 2008. – Число 3-4. – С. 5-9.*
11. *Наукові основи методики літератури. За ред. Н.Волошиної – К., 2002.*

Тема 3. Методи навчання на уроках з української літератури. Особливості шкільної лекції.

Основною особливістю шкільного предмета літератури є кардинальна різниця між якістю наукового пізнання у порівнянні з іншими шкільними дисциплінами. Якщо знання з так званих точних і природничих дисциплін (чи навіть історії), які здобуває учень, є, чи принаймні номінуються, об'єктивними, їх він може перевірити, верифікувати, то художній літературний твір є вираженням особистості його автора, його суб'єктивного досвіду, акцептування світу, його шкали цінностей, мистецьких уподобань. І навіть якщо беремо до вивчення літературний текст, який уже став класичним, набув певного рівня та поцінований з висоти часу, виражає об'єктивний (на думку частини реципієнтів!) погляд на відомі суспільні, культурні чи національні явища, – все ж матимемо конфлікт чи протиріччя між об'єктивним тлом, фактажем, що є в фабульній основі твору, і суб'єктивним авторським вимислом, формою вираження, заангажованістю у ті чи ті політичні, суспільні або суто літературні процеси. Література обіймає значно ширші життєві обшари, ніж окремі навчальні дисципліни, а основним предметом літературознавчих досліджень є людина у всій її величчї і нищості, її зв'язки суспільством, місце у національній і світовій історії, внутрішній світ людини, її емоції та інстинкти, її злети і падіння.

"Що вивчати? Навіщо вивчати? Як вивчати?" (Є. Пасічник). Як вивчати – основне запитання, що стосується методів і прийомів навчання у школі. Визначення методу як способу дослідження художнього тексту і літературного процесу, способу пізнання й освоєння суб'єктивної й об'єктивної істини.

Проблема класифікації методів навчання української літератури. Дослідження цього питання у працях українських і зарубіжних методистів. Дефінітивні суперечності. Характеристика загальних методів навчання літератури. Навчання та учіння. Багатофункціональність методів навчання, взаємопроникнення.

Підготовка та структура шкільного уроку. Фаза планування. Читке і конкретне визначення теми уроку-лекції. Вибір, упорядкування та підготовка змісту лекції, що визначається інтелектуальним рівнем учнів та наявною кількістю навчального часу. Формулювання мети, яку зумовлює тема та дидактичні засоби, використовувані на лекції. Окреслення методології та стратегії викладу. Підготовка навчальних засобів. Планування перевірки та оцінювання набутих знань. Методичні вимоги до лекції: Науковий рівень, закінчений характер (висвітлення певної теми); переконлива аргументація, ілюстрація продуманими прикладами, спонукання до самостійної роботи; урахування рівня класу, поступове підвищення складності викладу; емоційний чинник засвоєння знань,

використання наочності; моделювання поведінки вчителя, який є водночас філологом, оратором, ученим, педагогом, психологом.

Рекомендована література

1. Алексюк А. М. *Загальні методи навчання в школі*. – К.: Рад. школа, 1981.
2. Капська А.Й. *Педагогіка живого слова: Навчальний посібник*. – К.: ВППОЛ, 1996. – 204 с.
3. *Наукові основи методики літератури*. За ред. Н.Волошиної – К., 2002.
4. Неділько В.Я. *Методика викладання української літератури в середній школі*. – К., 1978.
5. *Островецька Н.М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології*. – К., Інкос. – 2003.
6. *Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах*. – К., Ленвіт, 2000.
7. *Педагогічна майстерність. Підручник (Зязюн І. А, Крамущенко Л. та ін.)* – К., 1997.
8. *Степанішин Б. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів*. – Київ/ Тернопіль, 2003. – 190 с.
9. *Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція*. – Київ: Міленіум, 2002.
10. *Okóń Wincenty. Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*. – Wydawnictwo Akademickie „żak”. – Варшава, 1998. – 344 с.
11. *Allen T. Pearson. Nauczyciel. Teoria i praktyka w kształceniu nauczycieli. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne*. – Варшава, 1994. – 105 с. (Переклад з англійської).
12. *Nowoczesność i tradycja w kształceniu literackim \ Pod redakcją Barbary Myrdzik*. – Lublin, 2000. – 239 с.

Тема 4. Проблемність на уроках літератури.

Не завжди кількісне нагромадження знань, особливо літературних, переходить у нову якість. Класичним стало твердження, що істину можливо знайти лише у пошуку, у суперечностях. Власне, проблемність у навчанні літератури і забезпечує найвищу мисленнєву діяльність та емоційний чинник засвоєння нових знань, а дискусія стає основним засобом вироблення критичного мислення. Інтелектуальний аспект навчання, вироблення уміння доводити правоту власної точки зору, формування свого, оригінального погляду на питання; можливість відстоювати свою думку у дискусії з іншими; здатність критично сприймати літературний текст, кидати виклик стереотипам, виробляти аргументацію своєї позиції. Навчання як процес реалізовує дві основні людські потреби: перша з них – це пізнання світу, нагромадження відомостей про світ; друга – це пізнання і формування власної особистості, розвиток інтелектуальних та емоційних якостей, уміння застосовувати власний розум. Безперечно, що обидві потреби між собою тісно пов'язані, але у сучасному інформаційному світі, у якому щораз більше визначальним стає не кількість інформації, а здатність нею оперувати, питомого значення набуває саме друга функція навчання.

Зіставлення з репродуктивним принципом засвоєння інформації. Власне мислення, пошук знання, емоційна пам'ять, спонукання до пошуку, дослідження логічних зв'язків між літературним фактажем і життєвим досвідом, кредо учня, пошук багатьох виходів. Структуральне засвоєння нових знань. Можливість широкого фронтального чи групового обговорення літературної інформації, змога об'єктивного та оперативного контролю рівня знань, безпосередньої корекції та виміру знань.

Основні технологічні схеми і шляхи уведення проблемності у процес навчання (Є.Пасічник, Г.Токмань та ін.) Аналіз твору з внутрішньою складною суперечністю, яка акцентується з метою викликати можливе різночитання. Співставлення творів з подібною чи протилежною тематикою та проблематикою. Використання двох чи кількох протилежних за своєю полярністю літературно-критичних статей, висловлювань критиків,

письменників про художній твір чи його елемент. Порівняння літературного твору з похідними від нього видами мистецтва з метою визначення міри авторської суб'єктивності у використанні першоджерела.

Застосування проблемного викладу щодо класичних текстів української літератури, практичне моделювання. Висока педагогічна майстерність (досконале володіння змістом літературного матеріалу, уміння бачити та акцентувати проблемний характер художнього тексту, здатність зацікавити аудиторію та пройти всі фази подолання ситуації разом з підопічними, змога підсумувати і розвинути здобуті таким чином знання, уміння та навички студентів) як визначальний фактор у виборі цієї методології.

Рекомендована література

1. Ващенко Г. *Загальні методи навчання*. – К., 1997.
2. Гнаткович Т., Ходанич Л. *Як сформувати вчителя інноваційно-компетентною особистістю // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. – К., 2007. – №8.
3. Микитюк В.І. *Принципи проблемності у викладанні української літератури // Дивослово*. – К., 2005. – Число 1. – С. 20-23.
4. *Наукові основи методики літератури*. За ред. Н.Волошиної – К., 2002.
5. Неділько В.Я. *Методика викладання української літератури в середній школі*. – К., 1978.
6. Падалка О.С., Нісімчук А.С., Смолюк І.О., Шпак О.Т. *Педагогічні технології*. – К., 1995. – 253 с.
7. Пасічник Є.А. *Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах*. – К., Ленвіт, 2000.
8. Степанишин Б. *Нові підходи до викладання української літератури // Дивослово*. – 1995. – № 1.
9. Степанишин Б. *Стратегія і тактика в літературній освіті учнів*. – Київ / Тернопіль, 2003. – 190 с.
10. Токмань Г.Л. *Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція*. – Київ: Міленіум, 2002.
11. Токмань Г. *Методи літературознавчого аналізу в школі // Дивослово*. – 1999. – № 6.

Тема 5. Типологія уроків.

Історія виникнення урочної системи навчання. Зовнішня і внутрішня сторона уроку літератури як основної форми проведення занять з української літератури. Проблема загальноновизнаної класифікації уроків літератури. Загально-дидактичні принципи групування (методи навчання, види і форми роботи, дидактичні завдання).

Класифікація стосовно домінуючої навчальної мети (урок вивчення художніх творів; вивчення теорії та історії літератури; розвитку мовлення /М. Кудряшов/.). Критика цієї класифікації у працях Є. Пасічника. Його класифікація уроків з літератури за характером основних дидактичних завдань: 1) Засвоєння нових знань і розвитку на їх основі вмінь і навичок; 2) узагальнення і систематизації знань; 3) контролю знань, вмінь і навичок з літератури. Різновиди та варіанти уроків з літератури у межах класифікації Є. Пасічника. Структурні елементи, види роботи.

Типологія уроків літератури у працях В. Неділька (Урок вивчення нового матеріалу; повторення, закріплення та узагальнення знань з літератури; урок-бесіда з позакласного читання; урок написання твору). Схематичність цієї класифікації.

Система типів уроків з літератури у середній школі у методичних розробках С. Пультера та А. Лісовського. Інші сучасні класифікації.

Питання типології уроків з літератури у зарубіжній дидактиці. Зразки класифікацій у польській методиці навчання літератури. Дискусія щодо класифікаційних основ.

Педагогічні, методичні та психологічні чинники підготовки, організації та проведення сучасного уроку з української літератури. Спонтанність і планування уроку, імпровізація як результат ґрунтовних фактичних і методичних знань.

Рекомендована література

1. *Микитюк В. І. Принципи проблемності у викладанні української літератури // Дивослово. – К., 2005. – Число 1. – С. 20-23.*
2. *Наукові основи методики літератури. За ред. Н. Волошиної – К., 2002.*
3. *Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі. – К., 1978.*
4. *Островецька Н. М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології. – К., Інкос. – 2003.*
5. *Падалка О. С., Нісімчук А. С., Смолюк І. О., Шпак О. Т. Педагогічні технології. – К., 1995. – 253 с.*
6. *Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. – К., Ленвіт, 2000.*
7. *Пультер С., Лісовський А. Методика викладання української літератури. Курс лекцій. – Тернопіль, 2004.*
8. *Степанішин Б. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів. – Київ / Тернопіль, 2003. – 190 с.*
9. *M.Lipman, A. M. Sharp, F. S. Oscanyan. Potrzeba stworzenia nowego modelu kształcenia // Metodyka literatury. – T. 1. – Варшава, 2001. – С. 15.*
10. *Okoń Wincenty. Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej. – Wydawnictwo Akademickie „żak”. – Варшава, 1998. – 344 с.*

Тема 6. Особливості вивчення творів різних літературних родів і жанрів.

Відповідно до способу відображення особистості автора (або ж класично – життя) та організації чи структури словесного матеріалу традиційно поділяємо тексти на драматичні, епічні, ліричні. Попри умовність такої рубрикації та наявність суміжних родів і жанрів, шкільне літературознавство повинне враховувати під час аналізу та інтерпретації художніх творів їхні генеалогічні особливості, специфіку естетичного сприйняття.

Література як постійне оновлення, еволюція засобів художнього вираження. Спільні та специфічні критерії аналізу. Урахування під час вивчення творів синтетичних за своїми родовими ознаками загальної та індивідуальної методології пізнання. Визначення найбільш ефективних методів і прийомів вивчення різнопланових текстів.

Важливість організації "правильного" читання літератури, рецитуння і декламація текстів. Рольове прочитання і шкільний театр. Неухильність правила первісного ознайомлення з художнім твором, особливо сюжетним. Дидактично вмотивована та реалізована підготовка до вивчення конкретного твору. Як вивчати "нудні", великі за обсягом епічні і драматичні тексти? Складання планів, переказ, інсценізація, кіносценарій

Учні сьогодні і поезія. Аполлонівська і діонісіївська поезія. Чи існує інтелектуальна поезія і поезія натхнення? Як її вивчати? Схеми аналізу і суб'єктивність сприйняття лірики. Небезпека формалізму під час вивчення поетичних творів. Асоціативність лірики, її закодованість. Згустки художніх образів, що майже не піддаються понятійному тлумаченню. Концентрація алюзій, натяків, інтертекстів та підтекстів.

Відтворююча уява під час читання драматичних текстів, потреба її стимулювання. Авторська характеристика героїв, розкриття у дії. Конфлікт і способи його розвитку. Теоретичні поняття театру і драматургії загалом. Важливість їх знання і розуміння. Режисерська інтерпретація, її множинність.

Рекомендована література

1. *Копець З. А. Драматичне мистецтво у школі. – К. : Рад. школа, 1981.*
2. *Наукові основи методики літератури. За ред. Н. Волошиної – К., 2002.*
3. *Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі. – К., 1978.*
4. *Олійник В. А. Виразне читання. Посібник для вчителів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001.*
5. *Острроверхова Н. М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології. – К., Інкос. – 2003.*
6. *Падалка О. С., Нісімчук А. С., Смолюк І. О., Шпак О. Т. Педагогічні технології. – К., 1995. – 253 с.*
7. *Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. – К., Ленвіт, 2000.*
8. *Пультер С., Лісовський А. Методика викладання української літератури. Курс лекцій. – Тернопіль, 2004.*
9. *Рева Г. С. Вивчення прози в середній школі. Посібник для вчителів. – К.: Рад. школа, 1965.*
10. *Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу. – К.: Ленвіт. – С. 158-191.*
11. *Степанишин Б. Вивчення життя і творчості М. Кропивницького // Українська література в школі. – 1998. – № 1. – С. 54-63.*
12. *Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – Київ: Міленіум, 2002. – С. 223-270.*

Тема 7. Аналіз художнього твору у школі. Типові помилки. Зауваги до шкільної програми з української літератури

Аналіз тексту чи його інтерпретація? Етапи підготовки учнів до сприйняття художнього тексту (за Є. Пасічником та Є. Мірошниченко). Процес і види читання як пропедевтика аналізу. Первісне сприймання твору, поверхнєве прочитання. І. Франко про планіметричне та стереометричне прочитання літературного тексту: його принципи аналізу, викладені в оповіданні "Борис Граб". Аналіз як розчленування цілого на частини з метою проникнення у внутрішню суть твору (Є. Пасічник). Синтез на основі власного суб'єктивного сприйняття авторських інтенцій, реалізованих у тексті. Небезпека шаблонного, привнесеного з критичних розробок, оцінки вчителя висновку про якість твору. Види аналізу.

Найбільш характерні помилки шкільного літературознавства: соціологізація, або ж комплекс "національного соціологізму"; перевантаженість інформацією, репродуктивне навчання; надмірна увага до фабульно-сюжетного рівня сприйняття, натомість, ігнорування естетичної сутності твору; недотримання "міри аналізу".

Варіативність шкільних програм з української літератури. Скільки має бути програм? Якими вони мали б бути? Перевантаженість діючої шкільної програми, потреба кардинальної корекції. Канон позитивістської літератури у школі. Чи читабельні, цікаві такі тексти для школярів? Зіставлення історичного та сучасного зарубіжного досвіду. Чи має бути представлена у сучасній школі "жива" література? Чи "вбиваємо" ми поета, уводячи до шкільної програми? Основні аргументи з історичної проекції та нинішніх дискусій. Ерзац-програма з української літератури для ЗНО, її небезпека для вивчення національної літератури.

Рекомендована література

1. *Микитюк В. Франкова концепція учіння літератури // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження І.Франка (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.). – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 940-948.*

2. *Микитюк В. Ще раз про тестування (Погляд крізь призму Франкових сентенцій) // Дивослово. – К., 2009. – Число 4. – С.2-7.*
3. *Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. – К., Ленвіт, 2000.*
4. *Пультер С., Лісовський А. Методика викладання української літератури. Курс лекцій. – Тернопіль, 2004.*
5. *Слабошпицький М. Заперечення віджилої практики і спрага нових відкриттів (Розмова Анатолія Дімарова та Михайла Слабошпицького) // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колежіумах. - К, 2006. – Ч. 7-8. – С. 31-32.*
6. *Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу. – К.: Ленвіт. – С. 158-191.*
7. *Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – Київ: Міленіум, 2002.*
8. *Франко І. Борис Граб // Збір. творів: У 50 томах. – Т.18. – С.177-191.*
9. *Bolesław Niemierko, Między oceną szkolną a dydaktyką. Bliżej dydaktyki, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa, 1997, s. 33-39.*
10. *Czesław Kupisiewicz, Dydaktyka ogólna, Wydanie II, Oficyna Wydawnicza Graf-Punkt (Warszawa, 2002), 304 s.*

Тема 8. Діагностика знань з літератури. Тестування, його різновиди.

Оцінювання навчальних досягнень як випробування діяльності і вчителя, й учня, джерело стресів і конфліктів. Потреба навчати, а не контролювати рівень навченості. Пошуки оптимальної форми здійснення контролю за дидактичними результатами. Перевірка та оцінювання рівня дидактичних здобутків як неодмінний елемент процесу навчання на його різних етапах; діалог як домінуюча форма фіксації досягнутого на уроках літератури. Безпосереднє спілкування ментора та аудиторії, яке відбувається впродовж всієї навчальної діяльності, спонукання до думки та емоцій, до аналізу і синтезу. Якість діалогу учителя та учня як найкраща оцінка рівня компетентності обох сторін.

Питання модернізації оцінювання навчальних досягнень. Відсутність розуміння того, що тестові завдання є багатофункціональними. Тести шкільних досягнень, що передбачають суму завдань, спрямовану на відповідний зміст таким способом, щоби результати проби з'ясували рівень опанування матеріалу аудиторією протягом одного уроку, тематичного періоду, окресленого навчального часу. Основні мірила до складання тестових завдань цього кшталту, класифікація В. Оконя (Інформація про факти та взаємозв'язки між ними; розв'язування теоретичних і практичних проблем; самостійне оцінювання; самостійне застосування знань у нових ситуаціях).

Універсальність критеріїв для діагностування рівня знань з більшості навчальних предметів у середній школі, зокрема й літератури, у працях сучасних українських дидактиків. Чотири рівні навченості (Рівень запам'ятовування і відтворення певної кількості літературної інформації, рівень фактичних знань; рівень розуміння; рівень застосування знань та стандартних умінь; рівень перенесення як найвищий показник навченості).

Історія розвитку тестування з літератури у сучасній Україні. Досвід ЛНУ ім. І. Франка та Києво-Могилянської академії. Нерозуміння і причини критики тестування як системи через не розрізнення тестів шкільних досягнень і конкурсних (селекційних, диференціальних, вирізняючих) тестів. Основні критерії та засади у складанні тестових завдань із досвіду філологічного факультету ЛНУ ім. І. Франка. Спроби дискредитації тестування як однієї з форм перевірки знань. Помилки під час складання тестів, неправильний підбір дистракторів. Валідність тестів. Поріг можливого розв'язання, таксономія і пунктація тесту (накладення його результатів на шкільну оцінку, чи ж частка

можливих балів з літератури під час селекційного іспиту), що їх визначає відповідна мета тестування, структура чи профіль навчального закладу. Анонімна комп'ютерна перевірка результатів. Н. Волошина про місце і роль тестування у сучасній школі.

Чи можна виявити під час тестування з літератури творчі здібності? Зразки різноманітних тестових завдань. Тести з багатократним вибором відповіді, банки чи бази тестів з літератури. Аналіз тестів ЗНО, їхні вади і переваги. Потреба удосконалення. Мета і специфіка тестування з української літератури. Основні форми цієї педагогічної діяльності.

Рекомендована література

1. Бандура О.М. Засвоєння понять з теорії літератури // Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник. – К., 2002.
2. Вакарчук І.О. Система тестувань для вступників до Львівського національного університету імені Івана Франка. – Львів, "Місіонер", 2002.
3. Волошина Н.Й. Критерії оцінювання і система обліку знань, умінь і навичок учнів // Наукові основи методики літератури. – К., 2002.
4. Дейвід Гопкінз. Оцінювання для розвитку школи. Переклад з англ. Галини Вець. – Львів: Літопис, 2003. – 256 с.
5. Микитюк В. Вступний іспит з української літератури у Львівському національному університеті ім. І.Франка: досвід і проблеми // Дивослово. – К., 2003. – Ч. 4. – С.36, 45-49.
6. Микитюк В. Збірник конкурсних тестових завдань з української літератури. – Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2002. – 444 с. (співавтори: Боднар Л.П., Будний В.В., Корнійчук В.С., Крохмальний Р.О. та ін.)
7. Микитюк В. Тестування знань з теорії літератури // Дивослово. – К., 2006. – Число 5. – С. 6-10.
8. Пастушенко Н.М., Пастушенко Р.Я. Діагностування навченості. Гуманітарні дисципліни. Львів: ВНТЛ, 2000.
9. Романенко Ю., Олійник М. Створення тестів для школи і визначення їх якості // Рідна школа. – Число 7-8. – К., 1999.
10. Allen T. Pearson. Nauczyciel. Teoria i praktyka w kształceniu nauczycieli. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne. – Варшава, 1994 (Переклад з англійської).
11. Okoń Wincenty. Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej. – Wydawnictwo Akademickie „żak”. – Варшава, 1998.

Тема 9. Україніст у сучасній національній школі. Чи виховує література?

Любов до художнього слова починається з любові до вчителя (С. Пасічник). Основне завдання учителя української літератури – сформувати з учня читача художніх текстів, не "відучити" читати. Виховання вдумливого, кваліфікованого, критичного читача. Емоційно-оціночне ставлення учнів до вчителя. Вікові особливості. Тенденційність і суб'єктивність прочитання художніх творів – особливість літератури як шкільного предмета.

Фахова, професійна компетентність учителя-словесника як неодмінна його якість. Знання текстів, здатність емоційного впливу, психолого-педагогічні знання, методичний інструментарій, енциклопедизм, артистизм, дикція, знання мови, розвинутий естетичний смак, творчі нахили – далеко не повний перелік бажаних і необхідних педагогічних здібностей учителя літератури.

Відповідальність людини, яка навчає. Питання авторитету учителя і письменника. Україніст як інтерпретатор та оцінювач не тільки художніх текстів, але й різноманітних моральних, етичних та естетичних життєвих дилем. Ремісник, ерудит, артист, мораліст, опозиціонер, опортуніст, політик?

Література чи дидактика, або ж література і дидактика? Текст чи учитель виховує? Виховання і моралізування. Концепція двох типів етичного світогляду (тоталітарна, "совкова", "язичницька" модель світовідчуження і демократична, "західна", християнська). Як виховують хрестоматійні програмні тексти з української літератури у школі? Постколоніальний синдром.

Високохудожня література, що змінює світогляд людини, спричиняє вибух почуттів, є етичним вихователем. Пізнання вершинних здобутків національної белетристики як шлях формування приналежності до спільної історії і культури. Мета навчання літератури – не тільки і не стільки пізнання зразків письменницького стилю, манери, ані виключно літературознавчих завдань, ані головно для того, щоб створити історію літератури, сполучити минуле з сучасним. Література як джерело та засіб протистояння моральній деградації молоді, за умови, що модератором зустрічі тексту і читача буде ерудований і ліберальний педагог, який не примушуватиме, не вчитиме жити, а поведе стежками думок і почуттів письменника, пропустивши через призму власного світогляду. Суб'єктивний, індивідуальний вплив текстів на психіку реципієнтів. Виховний і протилежний ефект від читання. Шкідливість спрощеного, спрофанованого виховання літературою. Зворотній вплив загального, колективного, насадження шаблонних, стереотипних етичних суджень і норм.

Рекомендована література

1. Антонюк З. Два кінці "етичної драбинки" // *Критика*. – Липень-серпень 2009. – Число 7-8. – С.28-32.
2. Ващенко Г. *Виховний ідеал*. – Полтава. 1994. – Т. 1.
3. Вишневецький О. *Теоретичні основи сучасної української педагогіки*. – Дрогобич, 2003.
4. Денисюк І. "Не спитавши броду" як роман виховання // *Українське літературознавство*. – Випуск 66. – Львів, 2003. – С. 64–78.
5. Джон Д'юї. *Демократія і освіта*. – Львів: Літопис, 2003. – 294 с.
6. Капська А. Й. *Педагогіка живого слова: Навчальний посібник*. – К.: ВППОЛ, 1996. – 204 с.
7. *Наукові основи методики літератури*. За ред. Н. Волошиної – К., 2002.
8. Пасічник Є.А. *Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах*. – К., Ленвіт, 2000.
9. Токмань Г. Л. *Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція*. – Київ: Міленіум, 2002.
10. Шевченко А., Попова М. *Допомогти бідному плакати?* // *Дзеркало тижня*. – №5, 14 лютого 2009.

Змістовий модуль 2.

ІІІ. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Програми з української літератури для 5-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1) "...Розглядати літературу в єдиній системі культури, у єдиній системі розвитку літератури і мистецтва." Концепція побудови шкільної програми з літератури М. Жулинського.

2) "Великі надії покладаємо на вчителя. Його роль у розпочатому процесі – основна. Сьогодні це вчитель-творець." Аналіз методології створення програми у вступному слові Р. Мовчан.

- 3) Цілісна концепція програми Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України (керівник авторського колективу – М.Г. Жулинський, загальна редакція – Р.В.Мовчан):
- а) подолання комплексу “національного соціологізму”;
 - б) література як шкільний предмет, її функції;
 - в) мета вивчення української літератури в школі;
 - г) принципи створення програми.
- 4) Особливості нової програми та її структура. Специфіка курсу для 5-8 класів і 9-11 класів.
- 5) Порівняльна характеристика чинних програм (за класами).
- 6) Огляд та обговорення зарубіжного досвіду програм з літератури.
- 7) Обговорення, пропозиції та аргументування прогнозованих змін у програмі.

Література:

1. Жулинський М. “Ну що б, здавалося, слова...” // Дивослово. – К., 2002. – Ч. 8. – С. 19-20.
2. Микитюк В. Ще раз про тестування (Погляд крізь призму Франкових сентенцій) // Дивослово. – К., 2009. – Число 4. - С.2-7.
3. Мовчан Р. “Зацікавлено вдивляючись у майбутнє...” // Дивослово. – К., 2002. – Ч. 8. – С. 21.
4. Наукові основи методики літератури. За ред. Н. Волошиної – К., 2002.
5. Сучасні програми для загальноосвітніх навчальних закладів 5-11 класи (К., 2013–2018 р.р.)
6. Степанишин Б. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів. – Київ / Тернопіль, 2003. – С. 40-49.

Тема 2. Історія українського підручникотворення. Сучасний підручник з української літератури. Аналіз шкільних посібників.

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

- 1) Історія давнього українського підручникотворення.
- 2) Книжки для вивчення української літератури у Галичині 19-го століття.
- 3) Зміст і структура навчальних книг з української літератури Я.Головацького, О.Барвінського, Ю.Романчука, Ом.Огоновського, О.Партицького, К.Лучаківського, Й.Застирця та інших педагогів.
- 4) Методологічні принципи структури і змісту шкільного підручника з української літератури у працях І.Франка.
- 5) П.Куліш та О.Барвінський як методисти. Їхня співпраця над створенням підручника з української літератури.
- 6) Підручники з української літератури часу радянської окупації. Розвиток у час незалежності.
- 7) Три основні типи шкільних підручників: власне підручник; додаткові книжки для читання та поглибленого вивчення предмета; довідкова література. Зразки та аналіз.
- 8) Небезпека фетишизації підручника, потреба варіативності чи універсалізації?
- 9) "Живе навчання" (Р.Інгарден) та його конфронтація із шаблонним та канонічним посібником.
- 10) Функції підручників: інформаційна, дослідницька, практична, самоосвіти?
- 11) Аналіз актуальних підручників з української літератури: поступ і проблеми.
- 12) Сучасні українські методисти – автори чинних підручників. Авторський чи колективний?

Література:

1. Бандура О.М. Навчальні книги з літератури в школах Західної України // Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник / За редакцією доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України Н.Й.Волошиної. – К.: Ленвіт, 2002. – С. 292-294.
2. Бандура О.М. Підручники з літератури в школах Росії XVIII – поч. XX ст. // Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник / За редакцією доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України Н.Й.Волошиної. – К.: Ленвіт, 2002. – С. 294-296.
3. Мазуркевич О. Нариси з історії методики української літератури. – К., 1961. – С. 123-184.
4. Микитюк В. Франкова концепція підручника з літератури // Українське літературознавство. – Випуск 72 (франкознавство). – Львів, 2011.
5. Микитюк В. "Сгix professorum". Сторінками однієї статті Івана Франка // Урок української. – К., 2008. – Число 3-4. – С. 5-9.
6. Оліфіренко В. В. Підручник з української літератури: історія і теорія. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2003. – 324 с.
7. Степанишин Б.І. Викладання української літератури в школі. – К.: Проза, 1995. – 254 с.
8. Степанишин Б.І. Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка в школі: Методична трилогія. – К.: РВЦ "Проза", 1999. – 384 с
9. Степанишин Б. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів. – Київ / Тернопіль, 2003. – С. 68-86.
10. Франко І. Борис Граб // Збір. тв.: У 50 т. – Т.18. – С.177-190.
11. Франко І. З остатніх десятиліть XIX в. // Збір. тв.: У 50 т. – Т.41. – С.471-529.
12. Франко І. Історія літератури руської. Написав Омелян Огоновський, часть II, Львів, 1889 // Збір. тв.: У 50 т. – Т.27. – С.334-336.
13. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Збір. тв.: У 50 т. – Т.41. – С.194-470.

Тема 3. Конспект уроку з української літератури. Структура, особливості.

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

- 1) Підготовка учителя до уроку української літератури: змістовий (мериторичний) бік, методичний, організаційний.
- 2) Види планів: календарні, тематичні, календарно-тематичні, поурочні.
- 3) План-конспект уроку. Його структура та компоненти:
 - а) формулювання теми уроку;
 - б) методично обґрунтоване визначення навчальної мети заняття;
 - в) навчальні ситуації на уроці літератури як основа його структури;
 - г) вибір видів роботи на уроці, форм, методів і прийомів навчання;
 - д) змістова частина уроку, опис ходу уроку;
 - е) інші методичні компоненти (наочність, ТЗН, міжпредметні зв'язки, завдання для учнів на розвиток умінь і навичок, розвиток мовлення, самостійна робота, форми контролю та ін.)
- 4) Конспект для адміністрації чи для учителя? Місце імпровізації.
- 5) Виховна мета уроку української літератури. Чи потрібно її формулювати?

Література:

1. Демчук О.В. Життєпис письменника: конспекти нестандартних уроків. – К.: Педагогічна преса, 2002. – 192с, іл.

2. *Надурак С., Слоньовська О. Вивчення української літератури. 9 клас. Інтегровані уроки.* – Харків: Веста: Видавництво "Ранок", 2004. – 208 с.
3. *Надурак С., Слоньовська О. Вивчення української літератури. 10 клас. Інтегровані уроки.* – Харків: Веста: Видавництво "Ранок", 2004. – 224 с.
4. *Надурак С., Слоньовська О. Вивчення української літератури. 11 клас. Інтегровані уроки.* – Харків: Веста: Видавництво "Ранок", 2004. – 224 с.
5. *Нетрадиційні уроки з української літератури. 5-11 класи / Укладачі С. С. Скляр; Л. І. Нечволод.* – Харків: Торсінг, 2004. – 224 с.
6. *Слоньовська О. В. Конспекти уроків з української літератури. Нове прочитання творів. 9 клас.* – К.: Видавництво "Рідна мова", 2000. – 592 с.
7. *Слоньовська О. В., Сушевський Б. С. Конспекти уроків з української літератури для 10-х класів.* – К.: Видавництво "Рідна мова", 2000. – 277 с.
8. *Мірошниченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах.* – К.: Вища шк., 2007. – С.114-127.
9. *Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах.* – К.: Ленвіт, 2000. – С. 184-185.
10. *Степанишин Б. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів.* – Київ / Тернопіль, 2003. – С. 86-96; 160-162.
11. *Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція.* – К.: Міленіум, 2002. – С.110-119.
12. *Józef Pólturzycki, Dydaktyka dla nauczycieli, Toruń 2001, Wyd. A. Marszałek.* – С. 199-203.
13. *Okóń Wincenty, Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Wydawnictwo Akademickie „żak”.* – Варшава, 1998. – С. 389-399.

Тема 4. Написання конспекту уроку та апробація на практичному занятті.

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1. Виступи з фрагментами конспектів:
 - а) уроку вивчення життєпису письменника;
 - б) уроку вивчення оглядової теми;
 - в) уроку засвоєння нових знань;
 - г) уроку систематизації знань та умінь;
 - д) шкільної лекції;
 - е) шкільної лекції з елементами бесіди;
 - є) проблемного уроку або уроку-роздуму;
 - з) уроку бесіди;
 - і) уроку контролю знань, умінь та навичок з літератури;
 - к) уроку позакласного читання;
 - л) інтегрованого уроку;
 - м) нетрадиційних уроків з української літератури (пошук, гра, вікторина, діалог, інсценізація, психологічне чи філософське дослідження, візуалізація, дискусія, семінар та ін.)
2. Колективний аналіз проведених уроків.

Література:

1. *Демчук О.В. Життєпис письменника: конспекти нестандартних уроків.* – К.: Педагогічна преса, 2002. – 192с, іл.
2. *Демчук О. Нестандартні уроки з української літератури в 9-11 класах.* – Тернопіль: Підручники і посібники, 2000. – 144 с.
3. *Надурак С., Слоньовська О. Вивчення української літератури. 9 клас. Інтегровані уроки.* – Харків: Веста: Видавництво "Ранок", 2004. – 208 с.

4. *Надурак С., Слоньовська О. Вивчення української літератури. 10 клас. Інтегровані уроки.* – Харків: Веста: Видавництво "Ранок", 2004. – 224 с.
5. *Надурак С., Слоньовська О. Вивчення української літератури. 11 клас. Інтегровані уроки.* – Харків: Веста: Видавництво "Ранок", 2004. – 224 с.
6. *Нетрадиційні уроки з української літератури. 5-11 класи / Укладачі С. С. Скляр; Л. І. Нечволод.* – Харків: Торсінг, 2004. – 224 с.
7. *Слоньовська О. В. Конспекти уроків з української літератури. Нове прочитання творів. 9 клас.* – К.: Видавництво "Рідна мова", 2000. – 592 с.
8. *Слоньовська О. В., Сушевський Б. С. Конспекти уроків з української літератури для 10-х класів.* – К.: Видавництво "Рідна мова", 2000. – 277 с.
9. *Мірошниченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах.* – К.: Вища шк., 2007. – С.114-127.
10. *Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах.* – К.: Ленвіт, 2000. – С. 184-185.
11. *Степанишин Б. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів.* – Київ / Тернопіль, 2003. – С. 86-96; 160-162.
12. *Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція.* – К.: Міленіум, 2002. – С.110-119.
13. *Józef Pólturzycki, Dydaktyka dla nauczycieli, Toruń 2001, Wyd. A. Marszałek.* – С. 199-203.
14. *Okóń Wincenty, Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Wydawnictwo Akademickie „żak”.* – Варшава, 1998. – С. 389-399.

Тема 5. Перевірка та оцінювання знань на уроках української літератури. Дидактичні тести.

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1. Сутність, функції та цілі оцінювання.
2. Форми і методи перевірки.
3. Тести шкільних досягнень (навчальні тести).
4. "Бездушність" тестів. Захист тестів. Аргументи за і проти.
5. Зразки стандартизованих тестів.
6. Нестандартні вчительські тести. Приклади.
7. Аналіз відкритих тестових завдань на доповнення, вибір відповіді, комбінованих.
8. Дистрактори у тестових завданнях. Їхні функції.
9. Загальні критерії до тестових завдань (об'єктивність, симптоматичність, діагностичність, практичність застосування).
10. Колективний аналіз та оцінювання складених тестів.

Література:

1. *Бандура О.М. Засвоєння понять з теорії літератури // Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник.* – К., 2002.
2. *Вакарчук І.О. Система тестувань для вступників до Львівського національного університету імені Івана Франка.* – Львів, "Місіонер", 2002.
3. *Волошина Н.Й. Критерії оцінювання і система обліку знань, умінь і навичок учнів // Наукові основи методики літератури.* – К., 2002.
4. *Дейвід Гопкінз. Оцінювання для розвитку школи. Переклад з англ. Галини Вець.* – Львів: Літопис, 2003. – 256 с.
5. *Микитюк В. Вступний іспит з української літератури у Львівському національному університеті ім. І.Франка: досвід і проблеми // Дивослово.* – К., 2003. – Ч. 4. – С.36, 45-49.

6. Микитюк В. Збірник конкурсних тестових завдань з української літератури. – Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2002. – 444 с. (співавтори: Боднар Л.П., Будний В.В., Корнійчук В.С., Крохмальний Р.О. та ін.)

7. Микитюк В. Тестування знань з теорії літератури // Дивослово. – К., 2006. – Число 5. – С. 6-10.

8. Пастушенко Н.М. Діагностування навченості учнів з української літератури як шлях до педагогіки толерантності (теорія і практика) // Українська мова і література в школі. – К., 1999. – Ч. 2. – С. 28-34.

9. Пастушенко Н.М., Пастушенко Р.Я. Діагностування навченості. Гуманітарні дисципліни. Львів: ВНТЛ, 2000.

10. Пастушенко Н. Ці непрості відкриті завдання: приклади текстів-роздумів, їхній критеріальний аналіз // Пастушенко Н. Зовнішнє оцінювання з української мови. Тестові завдання та поради для учнів і вчителів. – Львів: Літопис, 2007. – С.30 – 41.

11. Романенко Ю., Олійник М. Створення тестів для школи і визначення їх якості // Рідна школа. – Число 7-8. – К., 1999.

12. Allen T. Pearson. Nauczyciel. Teoria i praktyka w kształceniu nauczycieli. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne. – Варшава, 1994 (Переклад з англійської).

13. Okoń Wincenty. Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej. – Wydawnictwo Akademickie „żak”. – Варшава, 1998.

Тема 6. Іван Франко про методіку викладання літератури в школі.

Запитання і проблеми для обговорення та дискусії:

1. Франкова критика становища вчителя у школі, особистість вчителя (“Я би на першому місці поставив таке жадання: щоби над вчителем було менше старшини”).

2. І.Франко про недосконалість шкільних програм та підручників, безсистемність шкільної освіти (“...Що в університеті добре і пожадане, те в гімназії може бути зовсім нездале і убиваюче”).

3. Вимоги національної школи: Іван Франко про “гнилу пасивність” українського вчителства.

4. Франкові засади навчання літератури (“Власна думка! Власна духовна праця, ось у чім властива ціль гімназії”).

5. Текст як основа літературної освіти учня (“...При читанні всякої книжки від планіметричного способу бачення доходить до стереометричного”).

Література:

1. Баган О. До проблеми переосмислення концепції вивчення творчості І.Франка у школі // Іван Франко в школі. Збірник науково-методичних праць. Випуск перший. – Дрогобич, 2003. – С. 15-23.

2. Денисюк І. Франкова концепція національної літератури // Денисюк І. Невичерпність атома. – Львів, 2001. – С. 173-177.

3. Денисюк І. “Не спитавши броду” як роман виховання // Українське літературознавство. – Випуск 66. – Львів, 2003. – С. 64-78.

4. Мазуркевич О. Р. Нариси з історії методіки української літератури. – К.: Рад. школа, 1961. – С. 123-184.

5. Микитюк В. Іван Франко і його вчителі // Дивослово. – К., 2007. – Число 8. – С. 17-22.

6. Микитюк В. Позакурікулярна педагогічна діяльність Івана Франка // Дивослово. – К., 2010. – Число 9. – С. 56-61

7. Микитюк В. Франкова концепція учіння літератури // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного конгресу, присвяченого 150-річчю від дня

програми з української літератури.												
Тема 8. Діагностика знань з літератури. Тестування, його різновиди.	2	2										
Тема 9. Україніст у сучасній національній школі. Чи виховує література?	2	2										
Разом – зм. модуль1	20	20						4				
Змістовий модуль 2.												
Тема 1. Програми з української літератури для 5-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.	4	4										
Тема 2. Історія українського підручникотворення. Сучасний підручник з української літератури. Аналіз шкільних посібників.	2	2										
Тема 3. Конспект уроку з української літератури. Структура, особливості.	2	2										
Тема 4. Написання конспекту уроку та апробація на практичному занятті.	2	2										
Тема 5. Перевірка та оцінювання знань на уроках української літератури. Дидактичні тести.	2	2										
Тема 6. Іван Франко про методику викладання літератури в школі.	2	2										
Тема 7 – 9. Історія методики викладання літератури. Виступ з рефератами.	6	6										
Разом – зм. Модуль2												
Усього годин	20	20						6				

Для спеціальності «українська мова та література» (денна / заочна форма навчання)

№ семестру	Лекції	Практичні	Консультації	Заліки	Іспити
VII / VI/VII	20 / 8	20 / 6	2 / 2	0 / 0	2/ 2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Програми з української літератури для 5 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів	2
2	Історія українського підручникотворення. Сучасний підручник з української літератури. Аналіз шкільних посібників.	2
3	Конспект уроку з української літератури. Структура, особливості.	2
4	Написання конспекту уроку та апробації на практичному занятті.	2
5	Перевірка та оцінювання знань на уроках української літератури. Дидактичні тести.	2
6	Іван Франко про методику викладання літератури в школі.	2
7 – 9	Історія методики викладання літератури. Виступ з рефератами.	6
	Разом	18

1. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Написання рефератів та есе	12
2	Аналіз наукових праць та читання художніх текстів	18
	Разом	30

9. Індивідуальні завдання

Самостійна робота студента в рамках навчального курсу може відбуватися у таких видах діяльності:

- Опрацювання певних методичних праць;
- Читання та конспектування теоретичних і педагогічних праць, статей та матеріалів відповідної навчальному курсу проблематики;
- Написання роздуму (есе) з відповідною курсу проблематикою;
- Підготовка рефератів.

Письмові роботи:

- 1) Контрольна робота (на визначену тему).
- 2) Реферат з історії методики (тема на вибір).
- 3) Два конспекти уроків з літератури, або ж модуль теми.
- 4) 10 тестових завдань різної структури.

Для *самостійного опрацювання* (прочитання і можливого конспектування) виокремлюємо насамперед ті праці, у яких студент знайде матеріал і проблематику нормативного курсу. Сюди також пропонуємо ті художні твори (зокрема Івана Франка), прочитання яких допоможе опанувати зміст навчальної дисципліни. Письмові роботи покликані перевірити якість засвоєння знань студентів, і не лише фактологічний рівень, а й рівень осмислення тієї чи іншої теми. Форма роздуму у викладенні суджень про методику викладання літератури є найбільш оптимальною, оскільки виявляє уміння й особистий практичний дидактичний досвід студента. Письмовий роздум виявляє логічне мислення, мотивує до пошуку істини, виробляє свій шлях аналізу, формує особистісну оцінку, власну громадянську позицію. Роздум є основою *есе*, написання якого широко

практикує методика викладання літератури. *Есе* – це твір-роздум з довільною композицією, у якому виражено особисті, часто суб'єктивні, індивідуальні думки щодо конкретної педагогічної проблеми. Відомо, що есе, як літературна форма та жанр, існує на межі белетристики і публіцистики, є суміжним та спорідненим з полемічним трактатом, статтею, фейлетоном чи рецензією, має ознаки і філософського трактату, написаного з використанням художньо-виражальних, експресивних засобів. Форма *есе* дає студентам змогу безпосереднього, швидкого реагування на актуальні, гострі проблеми сьогодення, вільний спосіб висвітлення різних точок зору, коли протилежну позицію висловлює у тексті громадська думка, уявний чи конкретний мовець, в уста якого вкладаються загальновідомі, стереотипні уявлення та позиції, що з ними полемізує автор есе. Для есе характерною ознакою є незавершеність, відкритість, полемічність, що дуже важливо для формування творчого мислення студентів-філологів.

Навчальною метою написання роздуму є моніторинг і розвиток творчої складової пізнавальної діяльності студентів, що передбачає плекання методологічних умінь і навичок роботи з науковим текстом, відбір та аналіз методичної інформації, авторську інтерпретацію, порівняння фактів, підходів та новаторських педагогічних альтернатив, формулювання особистої позиції майбутнього учителя.

Методологічні основи та критерії оцінювання письмової відповіді (контрольна робота, есе, реферат, відкрите контрольне завдання, конспект уроку, тестове завдання).

Наукова діяльність в університеті становить систему, яка передбачає формування у студентів умінь аналізувати науково-педагогічну літературу, реалізовувати результати теоретичних і дослідницьких пошуків у контрольній роботі, рефераті, науковій доповіді, врешті, – у курсовій, дипломній, магістерській роботах. Уміння правильно, логічно побудувати власну думку, чітко викласти її зміст – одна з основних вимог наукового дослідження, яка базується на усвідомленому використанні термінологічного апарату.

Наукове дослідження умовно поділяємо на два етапи – *емпіричний та теоретичний*.

Емпіричний етап наукового дослідження – це отримання та первісне опрацювання матеріалу, процес накопичення фактів, опис мовою науки, класифікація даних. Під час такої роботи студент повинен відібрати з фактів найбільш типові, описати їх термінами науки, у межах якої ведеться дослідження; класифікувати факти за їхньою сутністю, встановивши зв'язки між відібраними фактами.

Теоретичний етап дослідження – це ґрунтовний аналіз наукового фактажу, перевіреного, усвідомленого та зафіксованого мовою науки, проникненням у суть явищ, формулюванням його у кількісній і якісній формі, обранням принципу дії та рекомендації щодо практичного впливу на ті явища.

Між двома етапами дослідження є *постановка проблеми*, що передбачає визначення мети пошуку, формулювання змісту проблеми, виокремлення конкретних завдань, послідовність їх вирішення та методи, що при цьому застосовуються. Науковий пошук здійснюється індивідуально, але є загальні, методологічні підходи. Методологія дозволяє систематизувати увесь об'єм наукового знання, її завданням є синтез накопичених наукових знань, що може забезпечити використання знайдених результатів у практичних цілях, у нашому випадку – в практичних педагогічних парадигмах. Окремі дослідницькі чи творчі роботи студентів, зокрема реферати, курсові та дипломні праці, магістерські дисертації вважаємо навчально-дослідницькими розвідками, у яких не вирішуються питання кардинально нових шляхів дослідження у галузі науки, а лише ставляться завдання критичного огляду вже відомого або узагальнення на рівні експерименту.

У рамках нашого навчального курсу особливо важливими є набуття навичок та умінь методичного та методологічного характеру. *Методологія* – сукупність принципів, засобів, методів та форм наукового пізнання, що включає принципи організації та

проведення наукового дослідження, методи наукового дослідження та способи визначення його стратегії; відповідний науковий апарат, тобто, понятійно-категоріальну основу наукового дослідження.

Емпіричні методи дослідження є визначальними в науково-дослідній педагогічній практиці та забезпечують накопичення, фіксацію та узагальнення дослідного матеріалу. Для *теоретичного рівня дослідження* використовуємо методи аналізу-синтезу, індукції-дедукції, аналогії та ін. Серед методів наукового дослідження особливо важливою є *аргументація* – логічний процес, суть якого полягає в тому, що в ньому обумовлена істина судження того, що прагнемо довести. Аргументація досягне цілі лише у випадку, коли дослідник буде дотримуватися правил доказу і побудови тези: її треба формулювати чітко, правильно та однозначно, доводити потрібно одне й те саме положення.

Доволі продуктивним у методиці викладання української літератури як прикладній науковій дисципліні є використання *проблемного методу*, який заснований на вирішенні послідовно утворених з навчальною метою проблемних ситуацій. Проблема ситуація – це штучно створене *ускладнення*, що з'явилося завдяки невідповідності між наявними знаннями й тими, які необхідні для вирішення проблеми, що виникла. Проблема – це складне запитання, яке можна сформулювати і вивчити, лише знаючи науковий контекст, яке потребує нових знань, дослідження, логічного мислення. Це поштовх, спонукання до пошуку, дослідження логічних зв'язків між науковим фактажем і життєвим досвідом, кредо учня, це пошук багатьох виходів. Проблемне навчання ґрунтується не на переказі аудиторії готових достовірних фактів, а на засвоєнні нових знань через пошук власних версій, розв'язування практичних та теоретичних проблем.

У продовження цього аспекту проблемного підходу навчання зазначу, що такі тенденції абсолютно сучасні та відомі у західноєвропейській та північноамериканській педагогіці, зокрема, американська педагогіка традиційно основну увагу звертає на інтелектуальний аспект навчання, а проблемний виклад матеріалу допомагає формувати у молоді критичне мислення. Відтак для американської школи пріоритетним є уміння відстоювати власну точку зору на проблему, тому всіляко заохочується формування оригінального погляду на питання, критична рецепція літературного і наукового тексту, виклики стереотипам, а одним з основних обов'язків ментора є надання можливості аудиторії відстоювати свою думку у дискусії з іншими, опонування та аргументація своєї позиції, допомога у виробленні колективних висновків полеміки. Не будь-яка проблемна ситуація породжує процес мислення, який не виникає тоді, коли пошук шляхів розв'язання проблемної ситуації неможливий внаслідок невчасності його на певному етапі навчально-пізнавальної діяльності у зв'язку з невідповідністю студентів до такої діяльності.

Сукупність усіх етапів дослідження, цикл науково-творчого процесу можемо назвати *технологією наукової творчості*. Важливою умовою успішної науково-дослідницької студентської роботи є продуманий *категоріальний апарат*, що визначає суттєву основу наукового пошуку, без знання якого є неможливим творчий процес.

Для цього компонента розвідки властивими складовими є перш за все *концепція дослідження*, тобто система взаємозв'язаних наукових положень, що їх використовує дослідник для досягнення результату. Концепція може ґрунтуватися і на загальноприйнятих теоріях певної наукової школи, а може бути авторською і розкривати власні теоретичні міркування дослідника.

Наступним важливим компонентом є *тема*, що відображає проблему в її характерних рисах і таким чином окреслює межі дослідження, конкретизуючи основний задум.

Наукова *проблема* є результатом глибокого вивчення практики і наукової літератури, фіксує суперечності на певному етапі дослідження. *Мету* розвідки формулювати треба коротко і точно, конкретизуючи у завданнях дослідження. Обґрунтування *актуальності*

проблеми передбачає відповідь на питання, чи важливою є проблема на сучасному етапі. Для цього необхідне висвітлення кількох позицій, зокрема посилення на документи, у яких визначаються соціальні замовлення у сфері освіти та її практичних потреб, що характеризуються недостатністю тих чи інших наукових знань, які потребують вирішення.

Об'єкт наукового дослідження – це сукупність зв'язків, та якостей досліджуваного явища або загальна сфера пошуку, що знаходиться в полі зору дослідника. *Предмет* дослідження більш конкретний та включає в себе аспект (ракурс) обраної проблематики, що підлягає безпосередньому вивченню, встановлюючи межі наукового пошуку в об'єкті. Між цими компонентами наукового дослідження має бути присутня взаємозалежність як між цілим та його складовими, де ціле усвідомлюється як об'єкт, а його частина – як предмет. Оскільки один і той самий об'єкт може досліджуватися в декількох аспектах, то їх вирізнення і складає предмет дослідження.

Наукова новизна – поняття, обґрунтування якого в навчально-дослідних роботах є недостатня вивченість певної проблематики, її відсутність у практиці навчання.

Теоретична значущість є центральною характеристикою наукового дослідження у сенсі перспективності, доказовості, концептуальності отриманих результатів, визначає можливість успіху студентської роботи, вироблення фахових умінь і навичок аналізу та синтезу, оформлення наукового апарату, подальшого наукового зростання автора праці.

Практична значущість визначається конкретними зрушеннями у навчанні, досягнутими завдяки впровадженню в навчальну практику результатів дослідження, можливістю застосування у реальній шкільній атмосфері методичних парадигм і технологій, оприлюдненням у педагогічній чи методичній пресі.

Неодмінним чинником новаторської науково-дослідницької розвідки з курсу методики викладання української літератури у середній школі, що особливо враховуємо під час перевірки та оцінювання письмових студентських робіт, є висунення оригінальної *гіпотези* – обґрунтованого припущення про можливі засоби розв'язання визначеної проблеми. Лише за умов самостійного вивчення основних характерних рис досліджуваних явищ можна висловити гіпотетичне положення, що вимагає подальшої емпіричної перевірки та доведення. Цінність гіпотези залежить від креативності, нестандартного погляду, невідповідного загальновідомим знанням.

Тематика контрольних робіт та завдань для самоконтролю з методики викладання української літератури у середній школі.

1. Типологія уроків літератури.
2. Зміст і структура шкільного курсу літератури.
3. Методи навчання на уроках літератури.
4. Критерії вибору методів навчання на конкретний урок.
5. Програми викладання літератури у середній школі.
6. Особливості вивчення ліричних творів.
7. Прийоми та шляхи аналізу художнього твору на уроці літератури.
8. Пропедевтичний та системний ступінь вивчення літератури у різних вікових групах.
9. Завдання і структура методики викладання літератури.
10. Теоретичні основи проблемного навчання.
11. Шляхи творення проблемних ситуацій на уроці літератури.
12. Проблемний метод під час вивчення давньої української літератури.
13. Проблемний метод у вивченні творчості Тараса Шевченка.
14. Проблемний метод у вивченні творчості Івана Франка у школі.
15. Проблемний метод у вивченні творчості Лесі Українки.
16. Проблемний метод у вивченні творчості Ліни Костенко.
17. Особливості вивчення драматичних творів.

18. Характеристика методів навчання на уроках літератури. Критерії вибору.
19. Вивчення композиції художнього твору.
20. Читання і засвоєння художнього тексту.
21. Єдність змісту і форми під час вивчення композиції твору.
22. Вступні заняття до вивчення художнього твору.
23. Особливості вивчення творів різних літературних родів.
24. Типологія уроків літератури за характером основних дидактичних завдань.
25. Особливості вивчення епічних творів на уроках літератури.
26. Типові помилки під час аналізу художнього твору.
27. Принципи аналізу художнього твору.
28. Первісне сприймання художнього тексту.
29. Міжпредметні зв'язки у вивченні літератури.
30. Вивчення літературно-критичних статей у школі.
31. Нетрадиційні уроки літератури і методика їх проведення.
32. Особливості вивчення елементів теорії літератури у 5-8 класах.
33. Особливості вивчення елементів теорії літератури у 9-11 класах.
34. Тестування як форма перевірки знань з літератури.
35. Тести шкільних досягнень з літератури.
36. Контрольне (селекційне) тестування з літератури.
37. Тести у вивченні елементів теорії літератури у школі.
38. Система письмових робіт з літератури у школі.
39. Новаторські педагогічні технології у роботі учителя-словесника.
40. *Перші 50 років* першої кафедри української словесності у Львівському університеті.
41. Яків Головацький як педагог.
42. Омелян Огоновський як педагог.
43. Педагогічна діяльність Михайла Возняка.
44. Основні вимоги І.Франка до викладання літератури у школі.
45. Критика стану викладання літератури у працях І.Франка.
46. Іван Франко про принципи аналізу художнього тексту у школі.
47. І.Франко про позакласне читання художніх творів у системі літературної освіти учнів.
48. І.Франко про програми викладання української літератури у середній школі.
49. Іван Франко про творчі письмові роботи з літератури у школі.
50. Педагогічні ідеї у художніх творах І.Франка.
51. Образ учителя у творчості Івана Франка.
52. Шкільний підручник з української літератури.
53. Хрестоматії та інші допоміжні посібники з української літератури у школі.
54. Порівняльний аналіз двох підручників з методики викладання української літератури (Бугайко Т.Ф., Бугайко Ф.Ф. і Пасічника Є.А.).
55. Порівняльний аналіз двох підручників з методики викладання української літератури (Неділько В.Я і Пасічника Є.А.).
56. Порівняльний аналіз двох підручників з методики викладання української літератури (Пасічника Є.А і Токмань Г.Л.).
57. Порівняльний аналіз двох підручників з методики викладання української літератури. (Неділько В.Я і Токмань Г.Л.).

10. Методи навчання

У методологічній основі курсу – поліметодологічний підхід, тобто – застосування як літературознавчих, так і педагогічних методів дослідження. Використано потенціал біографічного, історіографічного, порівняльно-історичного, культурно-історичного, рецептивно-естетичного методів, а також інтерпретаційно-герменевтичні тактики (герменевтичну, феноменологічну, компаративістичну), а також методологію педагогіки і

її субдисциплін. З емпіричних методів застосовано діагностичний (тестування, цілеспрямоване спостереження за навчальним процесом, анкетування) метод; аналіз навчальних програм і підручників в процесуальному аспекті, метод прогностичного моделювання (написання студентських есе, застосування Франкових моделей викладання літератури), педагогічного експерименту. Теоретичні методи дослідження представлені проблемно-пошуковим, методом критичного аналізу, елементами персоналістичної та антиавторитарної педагогіки.

11. Методи контролю

Контроль знань, умінь та навичок з методики викладання української літератури здійснюємо на практичних заняттях із студентами, шляхом поточного модульного контролю, перевірки та коригування самостійної роботи над запропонованим спектром тем та завдань для опрацювання. Також для самоконтролю студентів та системної підготовки до іспиту створено комплекс питань за тематикою нормативного курсу.

Впродовж семестру проводимо моніторинг і поточні контрольні заміри знань студентів на лекціях та відповідно до факультетських заходів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

- Самостійна робота студента – 5 балів
- Максимальна оцінка за есе чи реферат – 10 балів
- Максимальна оцінка за самостійну письмову роботу – 10 балів
- Якість відвідування занять – 0 балів
- Поточне тестування за модулями – 10 балів
- Участь у практичних заняттях – 25 балів
- Підсумковий контроль (іспит) – 40 балів

Тестування здійснюється після подання змістового модуля студентам

Поточне тестування														Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	10
За зміст. модуль1							За зміст. модуль2							
5							5							

- Підсумковий контроль (іспит) – 40 балів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
A	90-100	5	Відмінно
B	81-89	4	Дуже добре
C	71-80		Добре
D	61-70	3	Задовільно
E	51-60		Достатньо

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Особливості сучасних програм з української літератури у середній школі.
2. Види аналізу художнього твору у школі.
3. Вивчення життєпису письменника у школі.
4. Вивчення літературно-критичних статей у старших класах середньої школи.
5. Інтегрований урок з української літератури.
6. Посібники для вивчення української літератури у школі.
7. Аналіз шкільного підручника з української літератури.
8. Праці І.Франка про методику викладання української літератури.
9. Розвиток писемного мовлення у шкільному курсі української літератури.
10. Система уроків позакласного читання.
11. Методика проведення позаурочних літературних занять.
12. Шкільний театр, бібліотека, студія.
13. Провідні українські учені-методисти сьогодення. Коротка характеристика доробку.
14. Основні методичні праці учених факультету.
15. Нестандартні уроки української літератури.
16. Шкільна лекція. Завдання, структура, вимоги.
17. Евристична бесіда на уроках української літератури.
18. Діагностування навченості з української літератури.
19. Оцінювання письмових творчих робіт.
20. Міжпредметні зв'язки у вивченні української літератури.
21. Проблема класифікації типів уроків літератури.
22. Зразки тестування знань та умінь з української літератури.
23. Методологія наукових досліджень галузі.
24. Виховна функція на уроках літератури. Доцільність та обґрунтування.
25. Сучасні методичні журнали для вчителів-словесників.
26. Проблемність на уроках літератури.
27. Основні вимоги І.Франка до викладання літератури у школі.
28. Шляхи творення проблемних ситуацій на уроці літератури.
29. Критика стану викладання літератури у працях І.Франка.
30. Типологія уроків.
31. І.Франко про позакласне читання художніх творів у системі літературної освіти учнів.
32. Зміст і структура шкільного курсу літератури.
33. Оповідання І.Франка "Борис Граб". Методичні постулати у ньому.
34. Методи навчання на уроках літератури.
35. Образ учителя Міхонського в оповіданні І.Франка "Борис Граб".
36. Класифікація методів навчання на уроках літератури.
37. Франкове бачення шляхів формування особистості учня ("Борис Граб").
38. Критерії вибору методів навчання на конкретний урок.
39. Програми викладання літератури у середній школі.
40. Особливості вивчення ліричних творів.
41. Прийоми та шляхи аналізу художнього твору на уроці літератури.
42. Пропедевтичний та систематичний ступінь вивчення літератури у різних вікових групах (5-8-й кл. та 9-11 кл.).
43. Завдання і структура методики викладання літератури.
44. Особливості вивчення драматичних творів.
45. Характеристика методів навчання на уроках літератури. Критерії вибору.
46. Яків Головацький як педагог.
47. Вивчення композиції художнього твору.
48. Омелян Огоновський як педагог.
49. Читання і засвоєння художнього тексту.
50. Перші 50 років кафедри української словесності у Львівському університеті.

51. Єдність змісту і форми під час вивчення композиції твору.
52. Вступні заняття до вивчення художнього твору.
53. Особливості вивчення творів різних літературних родів.
54. Типологія уроків літератури за характером основних дидактичних завдань.
55. Особливості вивчення епічних творів на уроках літератури.
56. Типові помилки під час аналізу художнього твору.
57. Принципи аналізу художнього твору.
58. Завдання вивчення літератури у школі.
59. Шляхи аналізу художнього твору.
60. Первісне сприймання художнього тексту.
61. Історія створення підручника з української літератури.
62. Сучасні підручники з української літератури (5-6 кл.)
63. Сучасні підручники з української літератури (7-8 кл.)
64. Сучасні підручники з української літератури (9-10 кл.)
65. Сучасні підручники з української літератури для 11 класу.
66. Огляд історії розвитку української методики викладання літератури (до 19 ст.)
67. Огляд історії розвитку української методики викладання літератури (19 ст.)
68. Огляд історії розвитку української методики викладання літератури (1-ша пол. 20 ст.)
69. Огляд історії розвитку української методики викладання літератури (2-га пол. 20 ст.)
70. Огляд історії розвитку української методики викладання літератури. Сучасний стан.

**ТИПОВІ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ (зразок)
з курсу «Методика викладання української літератури у середній школі»**

1. Вкажіть два методи наукового дослідження процесу викладання літератури у школі за класифікацією В. Неділька:
 - А) емпіричний метод;
 - Б) теоретичний метод;
 - В) ідеологічний метод;
 - Г) метод вивчення й узагальнення досвіду викладання у школі;
 - Д) метод наукового експерименту.

2. Вкажіть три методи наукового дослідження процесу викладання літератури у школі за класифікацією Є. Пасічника:
 - А) метод цілеспрямованого спостереження;
 - Б) метод масового усного і писемного опитування учнів;
 - В) ідеологічний метод;
 - Г) метод вивчення й узагальнення досвіду викладання у школі;
 - Д) метод педагогічного експерименту.

3. Виберіть три складові методики викладання української літератури як науки:
 - А) історія розвитку та становлення методики літератури;
 - Б) теорія методики літератури;
 - В) практика викладання літератури;
 - Г) культурно-історична школа у викладанні;
 - Д) структуралізм у викладанні літератури.

4. Вкажіть трьох авторів академічних підручників з методики викладання української літератури у середній школі:
 - А) Я. Корчак;
 - Б) Г. Токмань;
 - В) О. Білецький;

- Г) В. Неділько;
- Д) Є. Пасічник.

5. Вкажіть трьох авторів академічних підручників з методики викладання української літератури у середній школі:

- А) Я. Корчак;
- Б) Б. Степанишин;
- В) Л. Білецький;
- Г) В. Неділько;
- Д) К. Сторчак.

6. Вкажіть трьох сучасних українських учених-методистів:

- А) Г. Ващенко;
- Б) О. Сухомлинський;
- В) Н. Волошина;
- Г) О. Бандура;
- Д) Г. Токмань.

7. Вкажіть варіант, у якому вказано прізвища українських вчених-методистів.

- 1) Стельмахович М. 2) Мазуркевич О. 3) Коломієць А. І. 4) Галушинський В. 5) Бандура О.
6) Степанишин Б. 7) Ващенко Г. 8) Костюк Г. 9) Костишин Р. 10) Маркевич М.
Виберіть варіант правильної відповіді.

Варіанти відповідей: (.....)

- 1) 1, 2, 5, 6, 7. 2) 1, 3, 4, 8, 10. 3) 2, 3, 5, 8, 10. 4) 2, 3, 8, 10. 5) 1, 6, 10.

8. Розташуйте видатних вчених-дидактиків у порядку хронологічного зростання за часом їхнього життя і діяльності.

- 1) К. Сторчак. 2) Ж.Ж.Руссо. 3) Н.Волошина. 4) Я.Коменський. 5) І. Франко.

Виберіть варіант правильної відповіді.

Варіанти відповідей: (.....)

- 1) 2, 5, 4, 1, 3. 2) 2, 1, 4, 5, 3. 3) 4, 2, 5, 1, 3. 4) 1, 5, 2, 3, 4. 5) 5, 1, 2, 3, 4.

9. Вкажіть варіант, у якому вказано прізвища українських вчених-методистів.

- 1) Стельмахович М. 2) Мазуркевич О. 3) Коломієць А. І. 4) Партицький Ом. 5) Бандура О.
6) Слоньовська О. 7) Ващенко Г. 8) Костюк Г. 9) Костишин Р. 10) Марискевич Т.
Виберіть варіант правильної відповіді.

Варіанти відповідей: (.....)

- 1) 1, 2, 5, 6, 7. 2) 1, 3, 4, 8, 10. 3) 2, 3, 5, 8, 10. 4) 2, 3, 8, 10. 5) 1, 6, 10.

10. Розташуйте видатних вчених-дидактиків у порядку хронологічного зростання за часом їхнього життя і діяльності.

- 1) В. Оліфіренко. 2) К. Ушинський. 3) Н.Волошина. 4) Я.Коменський. 5) І. Франко.

Виберіть варіант правильної відповіді.

Варіанти відповідей: (.....)

- 1) 2, 5, 4, 1, 3. 2) 2, 1, 4, 5, 3. 3) 4, 2, 5, 1, 3. 4) 1, 5, 2, 3, 4. 5) 5, 1, 2, 3, 4.

11. Вкажіть серед названих чотири способи творення проблемних ситуацій на заняттях з літератури.

- А) Аналіз твору з внутрішньою складною суперечністю, яка акцентується з метою викликати можливе різночитання;

- Б) Формулювання викладачем великої кількості запитань для студентської аудиторії, відповідь на які можлива лише після повторного прочитання тексту;
 - В) Співставлення творів з подібною чи протилежною тематикою та проблематикою;
 - Г) Використання двох чи кількох протилежних за своєю полярністю літературно-критичних статей, висловлювань критиків, письменників про художній твір чи його елемент;
 - Д) Заборона аудиторії читати критичну літературу про твір, який будуть обговорювати;
 - Ж) Порівняння літературного твору з похідними від нього видами мистецтва, з метою визначення міри авторської суб'єктивності у використанні першоджерела.
- 3) Самостійне (без участі викладача) вивчення художнього тексту.

Виберіть варіант правильної відповіді.

Варіанти відповідей: (.....)

- 1) Б,В,Г,Д. 2) З,Ж,Г,А. 3) Д,А,Г,З. 4) А,Б,В,Г. 5) А,В,Г,Ж.

12. Вкажіть серед названих чотири способи творення проблемних ситуацій на заняттях з літератури.

- А) Аналіз твору з внутрішньою складною суперечністю, яка акцентується з метою викликати можливе різночитання;
 - Б) Формулювання викладачем великої кількості запитань для студентської аудиторії, відповідь на які можлива лише після повторного прочитання тексту;
 - В) Співставлення творів з подібною чи протилежною тематикою та проблематикою;
 - Г) Використання двох чи кількох протилежних за своєю полярністю літературно-критичних статей, висловлювань критиків, письменників про художній твір чи його елемент;
 - Д) Заборона аудиторії читати критичну літературу про твір, який будуть обговорювати;
 - Ж) Порівняння літературного твору з похідними від нього видами мистецтва, з метою визначення міри авторської суб'єктивності у використанні першоджерела.
- 3) Самостійне (без участі викладача) вивчення художнього тексту.

Виберіть варіант правильної відповіді.

Варіанти відповідей: (.....)

- 1) Б,В,Г,Д. 2) З,Ж,Г,А. 3) А,В,Г,Ж. 4) А,Б,В,Г. 5) Д,А,Г,З.

13. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі поеми "Катерина" Т. Шевченка. Відповідь запишіть та мотивуйте.

14. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі поеми "Гайдамаки" Т. Шевченка. Відповідь запишіть та мотивуйте.

15. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі поеми "Наймичка" Т. Шевченка. Відповідь запишіть та мотивуйте.

16. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі поеми "Великий льох" Т. Шевченка. Відповідь запишіть та мотивуйте.

17. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі поеми "Катерина" Т. Шевченка. Відповідь запишіть та мотивуйте.

18. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі роману "Чорна рада" П. Куліша. Відповідь запишіть та мотивуйте.

19. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі повісті "Кайдашева сім'я" І. Нечуя-Левицького. Відповідь запишіть та мотивуйте.

20. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі роману "Хіба ревуть воли, як ясла повні" Панаса Мирного. Відповідь запишіть та мотивуйте.

21. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі повісті "Тіні забутих предків" М. Коцюбинського. Відповідь запишіть та мотивуйте.

22. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі роману у віршах "Маруся Чурай" Ліни Костенко. Відповідь запишіть та мотивуйте.

23. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі роману "Жовтий князь" Василя Барки. Відповідь запишіть та мотивуйте.

24. Продемонструйте (використайте, утворіть, застосуйте!) не менше двох (а бажано більше!) прикладів проблемного викладу літературного матеріалу на прикладі повісті у "Марія" Уласа Самчука. Відповідь запишіть та мотивуйте.

25. Виберіть та запишіть по п'ять ознак обох видів навчання. Відповідь запишіть у відповідну графу.

Інформативно-пояснювальне навчання (репродуктивне) (.....)	Проблемне навчання (.....)
<p>А. Нові знання засвоюються через розв'язування теоретичних і практичних проблем. Б. Під час розв'язання проблеми аудиторія долає всі перешкоди; наявний високий рівень активності та самостійної праці. В. Темп подання матеріалу залежить від рівня сприйняття найсильнішими, середніми або найслабшими учнями. Г. Дидактичний ефект є досить високим і сталим. Учні краще застосовують набуті відомості у нових ситуаціях та, водночас, розвивають своє мислення та творчу уяву. Д. Немає можливості запевнити всім учням стовідсоткового сприйняття та активності; найбільші труднощі викликає практичне застосування набутої інформації.</p>	<p>Ж. Навчальний матеріал подається у готовому вигляді – викладач передовсім звертає увагу на виконання програми, що відсуває постать учня на задній план. З. У навчанні усному чи з підручником з'являються прогалини, перешкоди чи незрозумілі місця, зумовлені тимчасовими "випаданням" слухача із навчального процесу. К. Темп навчання залежить від учня чи групи учнів, а слабші учні користаються з праці в групі. Л. Більша активність учнів сприяє позитивній мотивації та зменшує потребу формальної перевірки навчальних досягнень. М. Контроль учнівських досягнень тільки частково узгоджується з процесом навчання, не є його органічною частиною.</p>

26. Впізнайте опис із відомого твору з педагогічною проблематикою.

(.....)

"... – се була вельми оригінальна й симпатична постать, рідка поява між гімназіальними вчителями. Незвичайно нервовий і чутливий, він умів бути терпеливим і повільним та

лагідним. Усе в нім, від нерівного поквального ходу і бистрого, але миготливого погляду, аж до методи навчання, приступної, живої і широко предметової (він учив математики, логіки і психології), а разом прибраного в якісь педантичні форми, в якусь дрібничкову формалістику, - все, кажу, в нім було немов навмисне зложене з суперечностей. М'якого серця і доброї душі, він міг довести до розпуки ученика – хоч і здібного, але повільного, флегматика; лише нервові, прудкі, рухливі натури могли подобатись йому. А проте той сам чоловік з педантичною строгістю додивлявся до того, як ученик стоїть при таблиці, як держить крейду, як маже губкою, як кланяється, – і не вважав зайвим по десять раз на кожній годині навчати учеників методичності, повільного, але ясного думання, точності й економії у всіх рухах, поступках і ділах.”

Варіанти відповідей: 1) Міхонський, персонаж твору І.Франка “Борис Граб”.

2) Безіменний гімназійний вчитель Є.Рафаловича, персонажа твору І.Франка “Перехресні стежки”.

3) М.Драгоманов в автобіографії І.Франка.

4) Н.Вахнянин, гімназійний вчитель І.Франка у “Причинках до автобіографії” І.Франка.

5) Ом.Огоновський у статті І.Франка “Конечність реформи учення руської літератури по наших середніх школах”.

27. З-поміж названих педагогічних розвідок вкажіть статті Івана Франка. Виберіть варіант правильної відповіді.

А) “Стародавня історія східних народів” Б) “Ревізія шкільних бібліотек” В) “Серце віддаю дітям” Г) “Спомини із моїх гімназійних часів” Д) “Пізнай в собі людину” Ж) “Народна педагогія в пользу училищ і учителів сільських” З) “Народні вчителі і українська школа” К) “Середні школи в Галичині в 1875-1883 рр.” Л) “Проект системи освіти в самостійній Україні” М) “Педагогічна поема” Н) “Педагогічні невігласи” (.....)

Варіанти відповідей:

1) Б, В, Д, Ж 2) А, Б, К, Н 3) Г, К, М, Н 4) Б, Г, К, Н 5) В, Ж, З, Л.

28. Згрупуйте та запишіть окремо методи навчання на уроках літератури та типи уроків літератури.

А. Індукція. Б. Вивчення життєпису письменника. В. Засвоєння нових знань умінь і навичок. Г. Інтенсифікація самостійної роботи. Д. Опрацювання літературно-критичних статей. Е. Моделювання. Є. Позакласне читання. Ж. Евристична бесіда. З. Узагальнення і систематизація знань з літератури.

Методи: (.....)

Типи: (.....)

29. Впізнайте опис.

(.....)

”... (.....) багато користав з обширної очитаності і ясних та трафних поглядів старшого товариша”. “...Від нього вперше почув нові погляди на штуку і поетичну творчість, яких не давала йому гімназія, а котрі виробились у (.....) з розмов з... В тих розмовах і те ще було добре, що (.....) не був виключно учеником, а (.....) учителем. У (.....) було більш вироблене артистичне чуття, фантазія і той неясний ще, а все-таки сильний наклін до ідеалізму, котрий опісля виробився у нього в правдивий культ. А з другого боку (.....) – була то натура наскрізь реальна, практична і не склонна до поезії. Фантазія, творення були у нього слабо розвинені, зате аналіз і розумування були його сильні сторони. Він любив свої думки виражати досадно коротко, майже догматично, через що визивав на опір, на спори і дискусію.”

Варіанти відповідей:

1) Міхонський і Трацький, персонажі твору І.Франка “Борис Граб”.

2) Євген Рафалович і безіменний гімназійний вчитель Є.Рафаловича, персонажі твору І.Франка “Перехресні стежки”.

- 3) М. Драгоманов та Іван Франко (автобіографія І. Франка).
 4) Борис Граб та Антоній Трацький, персонажі твору І. Франка "Не спитавши броду".
 5) Борис Граб та Ом. Огоновський у статті І. Франка "Конечність реформи учення руської літератури по наших середніх школах".

30. Встановіть авторство праць з методики викладання літератури та педагогіки.
 (.....)

- Мазуркевич
 1) І. Денисюк А "Стратегія і тактика в літературній освіті учнів" (2003 р.)
 Б "Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція" (2002 р.)
 3) Степанишин Б. В "Нариси з історії методики української літератури" (1961 р.)
 4) Пасічник Є.
 5) Токмань Г. Г "Франкова концепція національної літератури" (2001 р.)
 6) Ващенко Г.
 7) Вілінська М.

Варіанти відповідей: 1) 1А; 3В; 5Б; 6Г 2) 1Г; 2В; 3А; 5Б.

3) 1В; 2Г; 3А; 7Б. 4) 2А; 3Б; 5В; 6Г. 5) 3В; 4А; 5Б; 6Г.

31. Встановіть авторство праць з методики викладання літератури та педагогіки.
 (.....)

- Мазуркевич
 1) І. Денисюк А "Стратегія і тактика в літературній освіті учнів" (2003 р.)
 Б "Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція" (2002 р.)
 3) Степанишин Б. В "Нариси з історії методики української літератури" (1961 р.)
 4) Пасічник Є.
 5) Токмань Г. Г "Франкова концепція національної літератури" (2001 р.)
 6) Ващенко Г.
 7) Вілінська М.

Варіанти відповідей: 1) 1А; 3В; 5Б; 6Г 2) 1Г; 2В; 3А; 5Б.

3) 1В; 2Г; 3А; 7Б. 4) 2А; 3Б; 5В; 6Г. 5) 3В; 4А; 5Б; 6Г.

32. Встановіть авторство праць з методики викладання літератури та педагогіки.
 (.....)

- Мазуркевич
 1) І. Денисюк А "Демократія і освіта" (2003 р.)
 Б "Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція" (2002 р.)
 3) Степанишин Б. В "Нариси з історії методики української літератури" (1961 р.)
 4) Дейвід Гопкінз.
 5) Токмань Г. Г "Оцінювання для розвитку школи" (2003 р.)
 6) Джон Д'юї.
 7) Вілінська М.

Варіанти відповідей: 1) 1А; 3В; 5Б; 6Г 2) 1Г; 2В; 3А; 5Б.

3) 1В; 2Г; 3А; 7Б. 4) 2Б; 3В; 4Г; 5Б. 5) 3В; 4А; 5Б; 6Г.

33. Встановіть авторство праць з методики викладання літератури та педагогіки.
 (.....)

- Оліфіренко.
 1) І. Денисюк. А "Стратегія і тактика в літературній освіті учнів" (2003 р.)
 Б "Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція" (2002 р.)
 Степанишин Б. В "Підручник з української літератури: історія і теорія" (2003 р.)
 4) Пасічник Є.
 5) Токмань Г. Г "Не спитавши броду" як роман виховання " (2003 р.)

- 6) Ващенко Г.
- 7) Вілінська М.

Варіанти відповідей: 1) 1Г; 2В; 3А; 5Б. 2) 3Г; 2В; 7А; 5Б.
3) 1В; 2Г; 3А; 7Б. 4) 2А; 3Б; 5В; 6Г. 5) 3В; 4А; 5Б; 6Г.

34. Встановіть авторство праць з методики викладання літератури та педагогіки.
(.....)

- Мазуркевич
- 1) І.Денисюк А "Аналіз уроку: концепції, методики, технології" (2003 р.)
 - Б "Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція" (2002 р.)
 - 3) В.Острроверхова. В "Давня українська література в школі " (2000 р.)
 - 4) Пасічник Є.
 - 5) Токмань Г. Г "Франкова концепція національної літератури" (2001 р.)
 - 6) Ващенко Г.
 - 7) Степанишин Б.

Варіанти відповідей: 1) 1А; 3В; 5Б; 6Г 2) 1Г; 2В; 3А; 5Б.
3) 1В; 2Г; 3А; 7Б. 4) 2А; 3Б; 5В; 6Г. 5) 1Г; 3А; 7В; 5Б.

35. Встановіть авторство праць з методики викладання літератури та педагогіки.
(.....)

- Денисюк І.
Парискевич Т.
- А "Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка в школі: Методична трилогія." (1999 р.)
 - Б "Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція" (2002 р.)
 - 3) Степанишин Б. В "Загальні методи навчання." (1997 р.)
 - 4) Неділько В.
 - 5) Токмань Г. Г "Франкова концепція національної літератури" (2001 р.)
 - 6) Ващенко Г.
 - 7) Вілінська М.

Варіанти відповідей: 1) 1А; 3В; 5Б; 6Г 2) 1Г; 2В; 3А; 5Б.
3) 1Г; 3А; 5Б; 6В. 4) 2А; 3Б; 5В; 6Г. 5) 3В; 4А; 5Б; 6Г.

36. Автором класифікації уроків з літератури за характером основних дидактичних завдань [1) Засвоєння нових знань і розвитку на їх основі вмінь і навичок; 2) узагальнення і систематизації знань; 3) контролю знань, умінь і навичок з літератури] є:

- А) Є. Пасічник.
- Б) В. Неділько.
- В) Б. Степанишин.
- Г) Г. Токмань.
- Д) О. Вишневський

37. Автором класифікації типології уроків літератури (урок вивчення нового матеріалу; повторення, закріплення та узагальнення знань з літератури; урок-бесіда з позакласного читання; урок написання письмового твору) є:

- А) Є. Пасічник.
- Б) В. Неділько.
- В) Б. Степанишин.
- Г) Г. Токмань.
- Д) О. Вишневський

38. Типовими помилками під час шкільного аналізу художнього твору найчастіше є:

- А) Соціологізація, або ж комплекс "національного соціологізму";
- Б) перевантаженість інформацією, репродуктивне навчання;

- В) надмірна увага до фабульно-сюжетного рівня сприйняття;
- Г) ігнорування естетичної сутності твору; недотримання "міри аналізу";
- Д) точне визначення композиційних частин твору;
- Е) зосередженість на естетичному впливові на читача;
- Є) дослідження особливостей рецепції тексту.

39. Виберіть чотири рівні навченості, які важливо перевірити під час тестування з української літератури:

- А) Рівень перенесення як найвищий показник навченості;
- Б) рівень запам'ятовування і відтворення певної кількості літературної інформації, рівень фактичних знань;
- В) рівень розуміння;
- Г) рівень гіпотез;
- Д) рівень застосування знань та стандартних умінь;
- Е) рівень концептів;
- Є) рівень моделювання.

40. Вкажіть одну ланку із переліку видів тестів, що вирізняється (є зайвою) у списку.

- А) Селекційні тести.
- Б) Тести шкільних досягнень.
- В) Диференційні тести.
- Г) Тести вирізняючі.

41. Виберіть чотири терміни-поняття, що безпосередньо стосуються тестування як форми перевірки знань з української літератури.

- А) Бриколаж.
- Б) Квазісудження.
- В) Феноменологія.
- Г) Пунктація.
- Д) Валідність.
- Е) Дистрактор.
- Є) Таксономія.

13. Методичне забезпечення

1. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Дрогобич: Коло, 2003. – 528 с.
2. Дейвід Гопкінз. Оцінювання для розвитку школи. Переклад з англ. Галини Вець. – Львів: Літопис, 2003. – 256 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Клочек Г. Зі студій про літературну освіту. Зб. статей і матеріалів / Г. Клочек. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. – 192 с.
5. Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник / За редакцією доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України Н.Й.Волошиної. – К.: Ленвіт, 2002.
6. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. – К., Ленвіт, 2000. – 384 с.
7. Оліфіренко В. В. Підручник з української літератури: історія і теорія. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2003. – 324 с.
8. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – К.: Міленіум, 2002. – 317 с.

9. Франко І. Конечність реформи учення руської літератури по наших середніх школах // Збір. тв.: У 50 т. – Т.26. – С.320-331.
10. Józef Półturzycki, *Dydaktyka dla nauczycieli*, Toruń 2001, Wyd. A. Marszałek. – 322 с.
11. *Nowoczesność i tradycja w kształceniu literackim* \ Pod redakcją Barbary Myrdzik\ . – Lublin, 2000. – 239 s.
12. *Okoń Wincenty. Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*. – Wydawnictwo Akademickie "żak". – Warszawa, 1998. – 344 с.

14. Рекомендована література

15. Антонюк З. Два кінці "етичної драбинки" // Критика. – Липень-серпень 2009. – Число 7-8. – С.28-32.
16. Баган О. До проблеми переосмислення концепції вивчення творчості І.Франка у школі // Іван Франко в школі. Збірник науково-методичних праць. Випуск перший. – Дрогобич, 2003. – С. 15-23.
17. Бандура О.М. Вивчення елементів теорії літератури у 9-11 класах. Посібник для вчителя. – К.: Рад. школа. – 1989. – 158 с.
18. Бандура О.М. Засвоєння понять з теорії літератури // Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник. – К., 2002.
19. Бандура О.М. Навчальні книги з літератури в школах Західної України // Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник / За редакцією доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України Н.Й.Волошиної. – К.: Ленвіт, 2002. – С. 292-294.
20. Бочарник У. Українська література. 9 клас. Плани-конспекти уроків. – Харків: Ранок, 2001. – 179 с.
21. Бугайко Т.Ф., Бугайко Ф.Ф. Українська література в середній школі. – К.: Рад. школа, 1962. – 391 с.
22. Вакарчук І.О. Система тестувань для вступників до Львівського національного університету імені Івана Франка. – Львів, "Місіонер", 2002.
23. Ващенко Г. Виховний ідеал. – Полтава. 1994. – Т. 1.
24. Ващенко Г. Загальні методи навчання. – К., 1997.
25. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Дрогобич: Коло, 2003. – 528 с.
26. Волошина Н.Й. Критерії оцінювання і система обліку знань, умінь і навичок учнів // Наукові основи методики літератури. – К., 2002.
27. Гнаткович Т., Ходанич Л. Як сформувати вчителя інноваційно-компетентною особистістю // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – К., 2007. – №8.
28. Грабовський А.В. "І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь": Методичні аспекти вивчення української літератури у взаємозв'язках із зарубіжною. – К.: ППРВС "Софія", 1998. – 255 с.
29. Демчук О. Нестандартні уроки з української літератури в 9-11 класах. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2000. – 144 с.
30. Демчук О.В. Життєпис письменника: конспекти нестандартних уроків. – К.: Педагогічна преса, 2002. – 192с, іл.
31. Денисюк І. "Не спитавши броду" як роман виховання // Українське літературознавство. – Випуск 66. – Львів, 2003. – С. 64-78.

32. Денисюк І. Франкова концепція національної літератури // Денисюк І. Невичерпність атома. – Львів, 2001. – С. 173 -177.
33. Дейвід Гопкінз. Оцінювання для розвитку школи. Переклад з англ. Галини Вець. – Львів: Літопис, 2003. – 256 с.
34. Джон Д'юї. Демократія і освіта. – Львів: Літопис, 2003. – 294 с.
35. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
36. Житник Б. О. Методичний poradник. Форми і методи навчання. – Харків: Видавнича група "Основа", 2005. – 125 с.
37. Жулинський М. “Ну що б, здавалося, слова...” // Дивослово. – К., 2002. – Ч. 8. – С. 19-20.
38. Захлюпана Н. Іван Франко про реформування школи і сучасність // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження І.Франка (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.). – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 924-930.
39. Зязюн І.А. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник / М.М. Зекович, О.М. Семашко та ін. – К.: Знання, 2000. – 622 с.
40. Іван Франко в школі. Збірник науково-методичних праць. Випуск перший. – Дрогобич: Коло, 2003. – 260 с.
41. Іван Франко в школі. Збірник науково-методичних праць. Випуск другий. – Дрогобич: Коло, 2010. – 256 с.
42. ...І вічна таїна слова: Аналіз великого епічного твору: Посібник для вчителя / В. П. Марко, Г. Д. Клочек, В. Є. Панченко та ін.; Відп. ред. В. П. Марко. – К.: Рад. школа, 1990. – 205 с.
43. Капська А.Й. Педагогіка живого слова: Навчальний посібник. – К.: ВПОЛ, 1996. – 204 с.
44. Караманов О. Іван Франко як історик школи і освіти // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження І.Франка (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.). – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 930-940.
45. Киселівська–Ткач Л. Українська література у вищих класах шкіл українознавства (ч. 1). Нариси методики навчання української літератури. – Нью-Йорк: Вид-во Шкільної Ради, 1983.
46. Клочек Г. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування / Г. Д. Клочек // Дивослово. – К., 2017. – Число 2. – С. 2–11.
47. Клочек Г. Д. Концепція реформування літературної освіти в середній школі (предмет – українська література). Коментований варіант / Г. Д. Клочек // Дивослово. – К., 2011. – Число 10. – С. 4–16.
48. Клочек Г. Зі студій про літературну освіту. Зб. статей і матеріалів / Г. Клочек. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. – 192 с.
49. Кравець В. П. Історія української школи і педагогіки. – Тернопіль, 1994.
50. Краса педагогічної дії. Навч. посібник. (Зязюн І., Сагач Г. та ін.) – К., 1997.
51. Куцевол О. Теоретико-методичні основи розвитку креативності майбутніх учителів літератури : монографія / Куцевол О. – Вінниця: Глобус-Прес, 2006. – 348 с.
52. Левківський М.В., Микитюк О.М. Історія педагогіки. Навчальний посібник. – Харків-ОВС, 2002.

53. Лесик В.В. Елементи теорії літератури в школі. Посібник для вчителів. – К.: Рад. школа. – 1959. – 219 с.
54. Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федорейко Д. П. Історія української школи і педагогіки. – К.: Знання, 2003.
55. Мазуркевич О. Нариси з історії методики української літератури. – К., 1961.
56. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах. – К.: Вища шк., 2007. – 415 с.
57. Микитюк В. Іван Франко і методика викладання української літератури : навчально-методичний посібник / Володимир Микитюк. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2017. – 200 с.
58. Микитюк В.І. Методика тестування знань та умінь з української літератури: навчально-методичний посібник / Володимир Микитюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 224 с.
59. Микитюк В. Практикум з методики викладання української літератури : навч. посібник / Володимир Микитюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 186 с.
60. Микитюк В. Лектура і культура. Про шанси і бар'єри інтеграції у вивченні літератури в школі / Володимир Микитюк // <https://litukraina.com.ua/2020/06/19> (Передрук).
61. Микитюк В. ЗНО. Мінус література. Українська / Володимир Микитюк // Збруч. – 23. 09. 2020. – <https://zbruc.eu/node/100449>.
62. Микитюк В.І. Вступний іспит з української літератури у Львівському національному університеті ім. І.Франка: досвід і проблеми // Дивослово. – К., 2003. – Ч. 4. – С. 36, 45-49.
63. Микитюк В. Збірник конкурсних тестових завдань з української літератури. – Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2002. – 444 с. (співавтори: Боднар Л.П., Будний В.В., Корнійчук В.С., Крохмальний Р.О. та ін.)
64. Микитюк В.І. Принципи проблемності у викладанні української літератури // Дивослово. – К., 2005. – Число 1. – С. 20-23.
65. Микитюк В.І. Тестування знань з теорії літератури // Дивослово. – К., 2006. – Число 5. – С. 6-10.
66. Микитюк В.І. Іван Франко і його вчителі // Дивослово. – К., 2007. – Число 8. – С. 17-22.
67. Микитюк В.І. "Stux professorum". Сторінками однієї статті Івана Франка // Урок української. – К., 2008. – Число 3-4. – С. 5-9.
68. Микитюк В.І. Ще раз про тестування (Погляд крізь призму Франкових сентенцій) // Дивослово. – К., 2009. – С.2-7.
69. Микитюк В.І. Подільська "бурса" у рецепції Івана Франка // Слово і Час. – К., 2010. – № 1. – С. 72-80.
70. Микитюк В.І. Франкова концепція учіння літератури // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження І.Франка (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.). – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 940-948.
71. Микитюк В. Франкова концепція підручника з літератури // Українське літературознавство. – Львів, 2012. – Випуск 76. – С. 20-31.
72. Микитюк В. Іван Франко в історії українського підручникотворення / Володимир Микитюк // Науковий вісник національного університету біоресурсів і

- природокористування України. Серія «Педагогічні науки» / Редкол.: С. М. Ніколаєнко (відп. ред.) та ін. – К. : Міленіум, 2017. – Вип. 277. – С. 167–173.
73. Микитюк В. Від філантропізму до прагматизму: освітній дискурс Івана Франка / Володимир Микитюк // Збірник наукових праць «Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності». Серія «Педагогічні науки» / Редкол. : Козяр М. М. (гол. ред.) та ін. – Львів, 2017. – Вип. 16. – С. 173–179.
74. Микитюк В. ЗНО. Мінус література. Українська / Володимир Микитюк // Збруч. – 23. 09. 2020. – <https://zbruc.eu/node/100449>
75. Микитюк В. «Гнила пасивність» українського вчительства. Про скасування ЗНО з української літератури та критичне мислення / Володимир Микитюк // Твоє місто. – 21.10.2020. – http://tvoemisto.tv/blogs/gnyla_pasyvnist_ukrainskogo_vchytelstva_ta_sorom_pered_chuzhymy_pro_skasuvannya_zno_z_ukrainskoi_literatury_114267.html
76. Микитюк В. Ще раз про «гнилу пасивність» українського вчительства та «сором перед чужими» / Володимир Микитюк // Дивослово. – К., 2021. – Число 3 (768). – С. 2–9.
77. Микитюк В. «В суперечці за корито люди стають худобою...» (забутий жанр педагогічного роману) / Володимир Микитюк // Дивослово. – К., 2021. – Число 9–10 (774–775). – С. 60–64.
78. Микитюк Володимир. Конструкти західноєвропейського індивідуалізму та культурного націоналізму в педагогічній концептосфері Івана Франка. У: *Іван Франко в школі. Випуск третій* / упоряд., наук. ред. Г. Сабат. Дрогобич : Коло, 2023. С. 42–56. (260 с.)
79. Мукутуук, V. (2023). Zwycięski nauczyciel: o problemach integracji w nauczaniu literatury ukraińskiej. *Dydaktyka Polonistyczna*, 18(9), 95–112. <https://doi.org/10.15584/dyd.pol.18.2023.8>
80. Микитюк В. Форми і методи дидактичного впливу Івана Франка / Володимир Микитюк // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. / за ред. проф. Тетяни Степанової. – № 4 (59), грудень 2017. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. – С. 340–345.
81. Микитюк В. Погляди Івана Франка на програми викладання української літератури / Володимир Микитюк // Теоретична і дидактична філологія : збірник наукових праць. – Серія «Педагогіка». – Переяслав-Хмельницький : «ФОРМ Діагностика Я. М.», 2017. – Випуск 26. – С. 73–84.
82. Микитюк В. Рефлексії Івана Франка на освітянську проблематику: шевченкознавчий наратив / Володимир Микитюк // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. / за ред. проф. Тетяни Степанової. – № 1 (60), лютий 2018. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. – С. 193–199.
83. Мірошник С. Тестування як метод діагностики навчальних досягнень учнів (На матеріалі завдань з української літератури) // Дивослово. – К., 2011. – Число 1. – С. 2-8.
84. Мовчан Р. “Зацікавлено вдивляючись у майбутнє...” // Дивослово. – К., 2002. – Ч. 8. – С. 21.
85. Надурак С., Слоньовська О. Вивчення української літератури. 9 клас. Інтегровані уроки. – Харків: Веста: Видавництво "Ранок", 2004. – 208 с.

86. Надурак С., Слоньовська О. Вивчення української літератури. 10 клас. Інтегровані уроки. – Харків: Веста: Видавництво "Ранок", 2004. – 224 с.
87. Надурак С., Слоньовська О. Вивчення української літератури. 11 клас. Інтегровані уроки. – Харків: Веста: Видавництво "Ранок", 2004. – 224 с.
88. Нетрадиційні уроки з української літератури. 5-11 класи / Укладачі С. С. Скляр; Л. І. Нечволод. – Харків: Торсінг, 2004. – 224 с.
89. Наукові основи методики літератури. За ред. Н.Волошиної – К.: Ленвіт, 2002. – 344 с.
90. Неділько В.Я. Методика викладання української літератури в середній школі. – К.: Рад. школа, 1978. – 248 с.
91. Падалка О.С., Нісімчук А.С., Смолюк І.О., Шпак О.Т. Педагогічні технології. – К., 1995. – 253 с.
92. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. – К., Ленвіт, 2000. – 384 с.
93. Пастушенко Н.М. Діагностування навченості учнів з української літератури як шлях до педагогіки толерантності (теорія і практика) // Українська мова і література в школі. – К., 1999. – Ч. 2. – С. 28-34.
94. Пастушенко Н.М., Пастушенко Р.Я. Діагностування навченості. Гуманітарні дисципліни. Львів: ВНТЛ, 2000. – 130 с.
95. Пастушенко Н. Ці непрості відкриті завдання: приклади текстів-роздумів, їхній критеріальний аналіз // Пастушенко Н. Зовнішнє оцінювання з української мови. Тестові завдання та поради для учнів і вчителів. – Львів: Літопис, 2007. – С.30 – 41.
96. Педагогічна майстерність. Підручник / Зязюн І. А, Крамущенко Л. та ін. – К., 1997.
97. Петраш О. Іван Франко в школі. Коментарі та зауваги до шкільної програми // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження І.Франка (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.). – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 977-985.
98. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською і російською мовами навчання. 5-11 класи (укладачі: М.Г.Жулинський, Р.В.Мовчан, Н.В.Левчик, О.А.Камінчук, М.П.Бондар, М.М.Сулима, В.І.Сулима; К., 2002 р.); опублікована також у журналі “Дивослово” (К., 2002. – Число 8. – С. 19-54), або ж будь-яка редакція шкільної програми останніх років.
99. Пультер С., Лісовський А. Методика викладання української літератури. Курс лекцій. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. – 143 с.
100. П'ятакова Г. М., Заячківська Н. М. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів та магістрантів вищої школи. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 56 с. Олійник В. А. Виразне читання. Посібник для вчителів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001.
101. Оліфіренко В. В. Підручник з української літератури: історія і теорія. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2003. – 324 с.
102. Островерхова Н.М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології. – К.: Інкос, 2003. – 352 с.
103. Равчина Т. Ідеї навчання і виховання у творчій спадщині Івана Франка // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного конгресу,

- присвяченого 150-річчю від дня народження І.Франка (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.). – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 956-967.
104. Рижак Л. Національно-освітній ідеал Івана Франка і сучасність // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження І.Франка (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.). – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 918-924.
 105. Романенко Ю., Олійник М. Створення тестів для школи і визначення їх якості // Рідна школа. – Число 7-8. – К., 1999.
 106. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу. – К.: Ленвіт, 2002. – С. 158-191.
 107. Слабошпицький М. Заперечення віджилої практики і спрага нових відкриттів (Розмова Анатолія Дімарова та Михайла Слабошпицького) // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – К., 2006. – Ч. 7-8. – С. 31-32.
 108. Словник-довідник з української лінгводидактики. За загальною редакцією М. Пентилюк. – К.: Ленвіт, 2003. – 149 с.
 109. Слоньовська О. В. Конспекти уроків з української літератури. Нове прочитання творів. 9 клас. – К.: Видавництво "Рідна мова", 2000. – 592 с.
 110. Слоньовська О. В., Сушевський Б. С. Конспекти уроків з української літератури для 10-х класів. – К.: Видавництво "Рідна мова", 2000. – 277 с.
 111. Степанишин Б. Вивчення життя і творчості М. Кропивницького // Українська література в школі. – 1998. – № 1. – С. 54-63.
 112. Степанишин Б.І. Викладання української літератури в школі. – К.: Проза, 1995. – 254 с.
 113. Степанишин Б. Давня українська література в школі. – Київ: Либідь, 2000. – 504 с.
 114. Степанишин Б. Нові підходи до викладання української літератури // Дивослово. – К.,1995. – № 1.
 115. Степанишин Б. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів. – Київ/Тернопіль, 2003. – 190 с.
 116. Степанишин Б.І. Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка в школі: Методична трилогія. – К.: РВЦ "Проза", 1999. – 384 с.
 117. Стереометрія тексту: Студії над поетичними творами Івана Франка: [Колективна монографія] / М. М. Барабаш, В. В. Неборак, Б. С. Тихолоз, Н. Б. Тихолоз; Упорядник та наук. ред. Б. С. Тихолоз. – Львів, 2010. – 288 с.
 118. Телехова О. П. Українська література. Методичні матеріали до вивчення шкільного курсу. Посібник для вчителів. – Харків, Ранок, 2000. – 111 с.
 119. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – К.: Міленіум, 2002. – 317 с.
 120. Токмань Г. Методи літературознавчого аналізу в школі // Дивослово. – К.,1999. – № 6.
 121. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г.Л.Токмань. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 312 с. – (Серія «Альма матер»).
 122. Філ Рейс. Секрети успішного навчання. Практичні поради для студентів. – Львів: Свічадо, 2006. – 255 с.

123. Франко І. Борис Граб // Збір. тв.: У 50 томах. – Т.18. – С.177-191.
124. Франко І. Конечність реформи учення руської літератури по наших середніх школах // Збір. тв.: У 50 т. – Т.26. – С.320-331.
125. Франко І. З остатніх десятиліть ХІХ в. // Збір. тв.: У 50 т. – Т.41. – С.471-529.
126. Франко І. Історія літератури руської. Написав Омелян Огоновський, часть ІІ, Львів, 1889 // Збір. тв.: У 50 т. – Т.27. – С.334-336.
127. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Збір. тв.: У 50 т. – Т.41. – С.194-470.
128. Франко І. Не спитавши броду // Збір. тв.: У 50 томах. – Т.18. – С.325-465.
129. Франко І. “Середні школи в Галичині в 1875-1883 рр.”, “Ревізія шкільних бібліотек”, “Педагогічні невігласи” // Франко І. Педагогічні статті і висловлювання. – К., 1976 (упорядник та автор передмови “Педагогічні погляди І.Франка” О.Дзевєрін), або ж у 50 тт.
130. Харчук Роксана. «Рожева» карикатура... // <https://zbruc.eu/node/102602>
131. Реверте Хосе-Перес. Переможений учитель // <https://zbruc.eu/node/102571>
132. Чопик Р. Про читання по-франківськи ("літературоцентричні" причинки) // Іван Франко: дух, наука, думка, воля: Матеріали Міжнародного конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження І.Франка (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.). – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 948-956.
133. Шевченко А., Попова М. Допомогти бідному плакати? // Дзеркало тижня. – №5, 14 лютого 2009.
134. Щербань П.М. Прикладна педагогіка. – К., 2002. – 215 с.
135. Allen T. Pearson. Nauczyciel. Teoria i praktyka w kształceniu nauczycieli. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne. – Варшава, 1994. – 105 с. (Переклад з англійської).
136. Bolesław Niemierko, Między oceną szkolną a dydaktyką. Bliżej dydaktyki, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa, 1997, s. 33-39.
137. Czesław Kupisiewicz, Dydaktyka ogólna, Wydanie II, Oficyna Wydawnicza Graf-Punkt (Warszawa, 2002), 304 s.
138. Józef Półturzycki, Dydaktyka dla nauczycieli, Toruń 2001, Wyd. A. Marszałek. – С. 199-203.
139. M.Lipman, A. M. Sharp, F. S. Oscanyan. Potrzeba stworzenia nowego modelu kształcenia // Metodyka literatury. – Т. 1. – Варшава, 2001. – С. 9-15.
140. Nowoczesność i tradycja w kształceniu literackim \ Pod redakcją Barbary Myrdzik\ . – Lublin, 2000. – 239 s.
141. Okoń Wincenty. Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej. – Wydawnictwo Akademickie "żak". – Варшава, 1998. – 344 с.

142. Інформаційні ресурси

1. <http://www.ukr-in-school.edu-ua.net/>
2. <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
3. <http://www.ukrcenter.com>
4. <http://poetry.uazone.net/>
5. <http://nauka.profi.net.ua>
6. http://www.men.gov.pl/oswiata/podstawa_programowa/podstawa_programowa.php

7. <http://uk.wikisource.org/>
8. <http://homes.chass.utoronto.ca>
9. http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/index.php?page=rm28_01
10. <http://www.testportal.gov.ua/index.php/text/progzno/>
11. <http://www.archive.org/search.php?query=ivan%20franko%20AND%20mediatype%3Atexts>
12. <http://metodportal.net/taxonomy/term/28>